

Nova predsednica žena

Na občnem zboru Zveze slovenskih žena preteklo soboto v Šentjanžu je bila za novo predsednico izvoljena dosedanja tajnica Milka Kokot. Dolgoletno predsednico Mileno Gröblacher pa so članice počastile s častnim predsedništvom. **Stran 4**

Po volitvah v Italiji otoplitev s Slovenijo

Takoj po zmagi levosredinske koalicije »Oljka« je njen vodja Romano Prodi v izjavi o bodoči italijanski zunanji politiki dejal, da že v krajšem času pričakuje razrešitev spornih problemov s Slovenijo, ki da niso tolikšni, da bi mogli resneje obremenjevati mednarodne odnose. Pri tem niti ni omenil vračanja premoženja italijanskim ezulom na slovenski obali oz. v Istri. Pozitivno je ocenil tudi sklep slovenskega parlamenta, da sprejema španski predlog o prilagajanju evropski zakonodaji in da je v razpravi sprememba 68. člena ustave, ki prepoveduje prodajo nepremičnin tujcem. Kljub temu, da je desnica na Tržaškem, ki je pod močnim vplivom ezulov in optantov, že izrazila nezadovoljstvo s Prodijevimi izjavami, pa mu je verjeti predvsem zaradi namere, da bo kot mandatar in bodoči premier vladi izbral večjo samostojnost odločanja.

Nov odnos do Slovenije se je odrazil tudi že v Bruslju, kjer je italijanski predstavnik v Evropski uniji izjavil, da Italija Sloveniji ne bo ovirala podpisa sporazuma o pridruženem članstvu. Ob tem je tudi zelo pomembno, da je iz odločanja o italijanski zunanji politiki, predvsem pa o odnosih s Slovenijo, izpadel znani predstavnik Finijevega Nacionalnega (desničarskega) zavezništva Livio Caputo, največji nasprotnik Slovenije in zagovornik emigrantskih organizacij na Tržaškem in Goriškem.

Slovenska diplomacija ima te dni polne roke dela. Zelo aktivna je v evropskih asociacijah, ob koncu preteklega tedna je gostila generalnega sekretarja zveze Nato Sollano, zunanji minister Thaler pa je po turneji po baltičkih državah in Švedski v okviru priprav za podpis asociacijskega sporazuma obiskal tudi Irsko, po 1. juniju predsedujočo državo Evropske unije. **J. R.**

AUSSTELLUNG / RAZSTAVA

Naomi Tereza Salmon

ASSERVATE*

Auschwitz, Buchenwald, Yad Vashem

Eine Ausstellung der
Schirn Kunsthalle Frankfurt
in Zusammenarbeit
mit dem Fritz-Bauer-Institut

* ASSERVATE (lat.):
Gegenstände in amtlicher
Verwahrung; Fundsachen,
vom Tatort eines
Verbrechens sicher-
gestelltes Material

k & k Šentjanž/St. Johann i. R.

8.5.-13.7.96

To/Di, Če/Do, So/Sa 18.00-20.00
Sr/Mi, Pe/Fr 9.00-12.00

Jungfer odpušča delavce!

Bolj bridkega darila za 1. maj, mednarodni praznik dela, si tovarna akumulatorjev na Bistrici v Rožu svojim delavcem ni mogla omisliti: 85 od 350 sodelavcev bo do konca leta izgubilo delo. Za regijo, ki sodi gospodarsko med najbolj šibke in kjer v bistvu ni nadomestnih delovnih mest v podobni panogi, je ta nenadna brezposelnost izreden problem.

Vzrokov za dramatično odpuščanje delavcev pri Jungferju, ki je v celoti v lasti italijanskega konzorcija, je menda več. Sedanje sanacijsko vodstvo podjetja (dipl. trg. Ulrich

Popovič) dolži prejšnje poslovodstvo napačnega menedžmenta in mu celo grozi s tožbo. Posledica napak naj bi bile večmilijonske izgube, ki so povzročile ostre varčevalne ukrepe. Po stari in izkušeni navadi zahoda so se tudi pri Jungferju odločili za klasični mehanizem, torej za odpuščanje delavcev. Popovič, ki se ga drži sloves izredno trdega »sanatorja« podjetij v krizi, upa, da bo z znižanim številom delavcev prebrel krizo in da bo konca leta 1997 tovarna na Bistrici spet profitna.

V sredo, 1. maja, je bilo vzdruže

na Bistrici in v okolici zelo napeto. Ljudje se bojijo, da je sedanje odpuščanje samo prvi val večje »strukturne čistke«, katere končni rezultat bo zaprtje tovarne in preseleitev proizvodnje v kako deželo z nizkimi mezdami dajatvami ter milejšimi ekološkimi predpisi.

Dodatno zamero pa je sprožila tudi tiskovna izjava podjetja: vest o odpuščanju je namreč je tovarna, katere zaščitni znak je rumeni medved, poslala v javnost pod ciničnim naslovom »Medved bo shujšal«. **Franč Wakounig**

Mešani pevski zbor »Rož« pred scensko poslikavo na sobotni predstavitvi ziljskih semanjskih običajev **Stran 6**

3.500 novih delovnih mest?

Končno se bo le nekaj premaknilo. V ponedeljek so socialni partnerji Koroške na tiskovni konferenci predstavili gospodarske (kratkoročne in srednjeročne) ukrepe, ki naj bi zagotovili 6.000 delovnih mest, ustvarili pa 3.500 novih.

Dramatična zaposlitvena situacija na Koroškem je narekovala skupno ukrepanje. Koroška je imela v februarju in marcu največ nezaposlenih v avstrijskem poprečju. Sredi aprila pa jih je bilo brez dela 21.420, to je kar 18 odstotkov več kot pred letom. Prostim delovnim mestom pa je kar 40 odstotkov manj (poprečje je 22 odstotkov)! Vsak osmi mladenič med 15 in 24 letom ne najde zaposlitve.

Poslovodja delovnega urada mag. Josef Sibitz pričakuje za po-

letje osnovno brezposelnost v višini 12 do 13 tisoč ljudi (lani 10.000). Proti temu je treba nujno združeno ukrepati. Predstavniki socialnega partnerstva, politike, delavske zbornice, sindikata ter gospodarstva so v zadnjih tednih izdelali obsežen program, ki naj bi pomagal premostiti napeto zaposlitveno situacijo.

Načrtovani ukrepi za prihodnje obdobje so:

- Gradnja: izgradnja avtoceste med Celovcem in Velikovcem, univerze, deželnega in zveznega cestišča, kanalizacija, izgradnja dež. bolnišnic in mestnega gledališča, varnostni center v Celovcu, deželna razstava v Borovljah

- Gospodarstvo: eksportna ofenziva (Slovenija, Hrvaška, Bosna, Srbija), pospeševanje naseljevanja podjetij, posebna pomoč mladim

podjetnikom, novi marketinški koncepti.

- Zaposlitvena politika: sklad za brezposelne v trgovini, posebna akcija delovnega urada za turizem, pospeševanje akcije 8000, izobraževalni tečaji.

- Izobraževalna politika: izgradnja univerze, 2 strokovna šola v Celovcu in zagotovitev drugih strokovnih šol na Koroškem

Po teh načrtih približno dve milijardi šilingov bodo investirali še v tem letu v gradnjo in izgradnjo cestišča.

Na tiskovni konferenci je dr. Zernatto predstavil tudi platformo »Koroška v Evropi«, ki naj bi koroško javnost informirala o raznih prireditvah na temo Evropa. Platformo so podpisali dežela in socialni partnerji.

Mirko Štukelj

V torek, 23. aprila, je bila na dunajski univerzi kot zadnji avstrijski visokošolski ustanovi prekinjena stavka. S tem se je končal protestni val študentov in univerzitetnih učiteljev, ki v avstrijski zgodovini nima primerjave. Sicer je Visokošolska zveza napovedala nadaljnje protestne akcije, ki pa bodo brez dvoma manjše in nikakor ne bodo dosegle primerljivega odmeva. Zato je zdaj najboljši čas za kritično oceno smiselnosti stavke.

Če merimo smisel protestov po najvišjih, utopičnih zahtevah nekaterih študentskih frakcij za popoln preključ varčevalnega paketa, moramo seveda priznati, da so bili zaman. Vendar nihče, ki je možnosti študentov in drugih prizadetih ocenjeval kolikor toliko realistično, ni mogel resno verjeti v takšno rešitev (čeprav je resnica na ljubo treba povedati, da nas je v največji protestni evforiji kaj rado zaneslo tudi v utopično sanjarjenje).

Konkretnih rezultatov in kompromisov je bilo doslej doseženih bolj malo. Že res, da

je vlada malenkostno popustila pri socialnem zavarovanju, pri družinskem dodatku in še v nekaterih podrobnostih v zvezi s socialnim standardom študentov. Nekaj malih konce-

KOMENTAR Nasvidenje v prihodnji vojni

Piše Joži Wutte

sij so od vlade dosegli tudi univerzitetni učitelji, a s tem seveda ne moremo biti zadovoljni.

Sicer pa je treba poudariti, da glavni cilj protestov nikakor ni bil le ohranitev statusa quo, saj je bilo vsem jasno, da je z našim izobraževalnim sistemom zlasti na visokošolski ravni že dalj časa nekaj narobe: na večini univerz že leta primanjkuje prostora, tehnična oprema je zastarela, študijski programi so še iz časov, ko je bilo snovi v mnogih strokah pol manj in si morajo študentje danes v istem času prisvoji-

ti veliko več znanja (kar seveda podaljšuje realni študijski čas); reforme bi bile potrebne tudi pri izpitnih modalnostih, pri pragmatizaciji profesorjev in preverjanju njihovih sposobnosti, pri ...)

Težav je torej še in še, ne le na socialnem področju. Teh pa nikakor ni mogoče rešiti z na hitro »sklanjanjem« varčevalnim ali kakršnimkoli že paketom, temveč s premišljenimi in na najširši bazi predskutiranimi ukrepi. In za te je prišel zdaj pravi (in verjetno zadnji) čas, kajti če do jeseni ne bo uspelo rešiti najhujših pomanjkljivosti, bo to pomenilo ožvitev protestov – takrat namreč, ko bodo mnogi inštituti morali zapreti svoja vrata, ko nekatere fakultete (npr. medicinske) ne bodo več sprejele novih študentov itd. In če bodo protesti spet potrebni, če do takrat vlada ne bo pokazala pripravljenosti za resna pogajanja, imamo zdaj vsaj izkušnje in dobro organizacijsko bazo za še večje proteste. V tem oziru je bila stavka vsekar smiselna in presenetljivo uspešna.

JAVNO MNENJE V SLOVENIJI

Pozitivno o Titu in partiji

Slovensko javno mnenje, ki ga je na 1001 primeru lani ob koncu leta izmeril Center za raziskovanje javnega mnenja pri Fakulteti za družbene vede, kaže bistveno drugačno podobo kot pa bi bilo sklepati po alarmantnih vesteh in obtoževanjih v poslanskih klopih parlamenta. Nad njim se bodo najbrž morali zamisliti tudi tisti, ki bi

slovenski partijski ideolog in oče zvezne ustave iz leta 1974, na katero se je Slovenija sklicevala ob osamosvajanju, **Edvard Kardelj**. Da je odigral pozitivno vlogo, je menilo 41, nasprotno pa 27 odstotkov povprašanih;

– s hipotetično trditvijo, da smo bili **Slovenci** kot narod **življenjsko ogroženi**, če se fašiz-

javno mnenje sledeče: 18 odstotkov jih je odgovorilo, da so branili slovenske interese, proti temu mnenju pa je bilo 27 odstotkov vprašanih, s trditvijo, da so z bojem na strani okupatorja izdali lasten narod, je v celoti soglašalo kar 45 odstotkov anketirancev;

– da pa so Slovenci tudi zelo kritični do zmagovalcev, so pokazali odgovori na vprašanje o **povojnih pobojih** zajetih in vrnjenih **domobrancev**. Da je bila to kazen za izdajo lastnega naroda, jih je menilo le 8 odstotkov, poboje pa je kot strahoten zločin ocenilo 48 odstotkov vprašanih;

– kljub temu pa je **vlogo komunistov** v drugi svetovni vojni pozitivno ocenilo kar 57 odstotkov vprašanih;

– za **preteklo obdobje** je večina anketirancev menila, da so bila najboljša leta osemdeseta: da se je v Jugoslaviji živelo dobro, jih je odgovorilo 80 odstotkov; da pa so kljub komunizmu živeli sorazmerno svobodno, jih je brez pridržka menilo kar 46 odstotkov;

– na vprašanje o **odnosu do spomenikov** iz polpretekle zgodovine je večina povprašanih odgovorila, da jih je treba ohraniti.

In za konec še zanimivo vprašanje o **najpomembnejših zgodovinskih osebnostih** slovenskega naroda. Odgovori so dali tale vrstni red: Primož Trubar, France Prešeren, Milan Kučan in Ivan Cankar.

Pripravil Jože Rovšek

Javnomnenjska raziskava med drugim kaže, da je vlogo komunistov med vojno pozitivno ocenilo kar 57 odstotkov vprašanih

preteklost radi povsem očrnilo, zanikali ves napredek v prejšnjem sistemu, narodnoosvobodilni boj in partizansko vojsko razglasili za zločinsko in namesto nje v službo naroda postavili domobranksko.

Zanimivi so odgovori na nekatera bistvena vprašanja iz polpretekle zgodovine:

– **Josipa Broza Tita** je v njegovi zgodovinski vlogi pozitivno ocenilo kar 83 odstotkov povprašanih, za »negativca« pa le slabih 10;

– slabše, vendar še vedno pozitivno, je bil ocenjen

mu in nacizmu pod vodstvom komunistične partije in Osvobodilne fronte ne bi uprli, je soglašalo 42,5 odstotka povprašanih, nasprotovalo pa ji je 14 odstotkov. Da bi bilo bolj pametno čakati zmago **zaveznikov**, ker je upor zahteval preveč žrtev, je menilo le 9 odstotkov anketirancev, 42 odstotkov pa jih je temu nasprotovalo;

– da so se **partizani** borili za slovenske interese, je brezadržkov menilo 56 odstotkov vprašanih, le 7 odstotkov pa nasprotno;

– o **domobranci**h je bilo

POLITIČNO-UPRAVNA AKADEMIJA

Utemeljitev za politično čistko

Odmevi na poročilni preblisk o izrednem občnem zboru PUAK v prejšnji številki SV so bili precejšnji. Predvsem utemeljitev za sklic izrednega občnega zbora (da se namreč predsednik »vse bolj oddaljuje od politike Enotne liste in tudi Narodnega sveta«) je zbujala pozornost in marsikateri prepričan demokrat ter zagovornik civilne družbe ji ni mogel verjeti in je menil, da je bil to morda le »ponesrečen« diskusijski vrinek na občnem zboru. Da to ni tako in da si te formulacije nismo izmislili zlobni žurnalisti, objavljamo zahtevo po izrednem občnem zboru z utemeljitvijo in podpisniki vred.

Spoštovanil

Podpisani člani Politično upravne akademije v smislu pravil zahtevamo sklicanje izrednega občnega zbora.

Potreba za izredni občni zbor je po naši oceni dana, kar lahko iz izjav predsednika PUAK sklepamo, da se le-ta vse bolj oddaljuje od politike Enotne liste in tudi Narodnega sveta. Prav ti dve organizaciji pa sta stali ob žibelki PUAK in je naloga PUAK izobraževanje poleg drugih zainteresiranih prav teh funkcionarjev. Zato smo mnenja, da je potrebna izvolitev novega predsednika PUAK, kar se lahko zgodi samo na izrednem občnem zboru PUAK.

Ime:	Naslov:	Podpis:
Vouk Ludi	Prilomijeva 11, 9141 Ljubla	Vouk Ludi
Hudobnik Ljilja	Vojkova 212, 9020 Celovec	Ljilja
GRUC Jelen	9020 Ljubljana 14	Jelen
PIPP MARJAN	Rad. - Cankar - Gorica 3019 Bistrica na	M. Pipp
WAKOUNIG Andrej	9143 Zor 6	Wakounig

Ime:	Naslov:	Podpis:
WAKOUNIG	Kuharararar	Wakounig
Hudobnik Ljilja	Ljubljana	Ljilja
FRANK JOSEF	Bjalsarar	Frank Josef
FRANK JOSEF	Bjalsarar	Frank Josef
Imperial Zlatnik	Zlatnikova 9022	Imperial Zlatnik
Ljilja Kuching	Slapovstr. 21	Ljilja Kuching
Ljilja Ljilja	Vala, Ankerstr.	Ljilja Ljilja
Hubert Hubert	9143 Zor 6	Hubert
Debervec Juremari	Prace, 9547 Ljubljana	Debervec Juremari
Kučer Vilko	9143 Zor 6	Kučer Vilko
Stojan Stojan	9020 Celovec	Stojan

SLOVENIJA – KOROŠKA

Obisk sindikalistov na Koroškem

V ponedeljek in torek, 22. in 23. aprila, je delegacija SVIZ – Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije – obiskala več visokošolskih in znanstvenih zavodov na avstrijskem Koroškem. Sindikalni zaupniki SVIZ iz desetih slovenskih fakultet in institutov so v okviru vsakoletnega obiska ene od sosednjih držav tokrat najprej obiskali svoje kolege na celovski univerzi v ponedeljek, 22. 4., nato pa še tri strokovne inštitucije koroških Slovencev: narodopisni Inštitut Urbana Jarnika, družboslovno-humanistični Slovenski znanstveni inštitut ter Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. V programu strokovne ekskurzije pod vodstvom Janeza Stergarja (sodelavca ljubljanskega Inštituta za na-

rodnostna vprašanja, avtorja vodnika »Štiri poti med koroške Slovence« in tudi podpredsedujočega SVIZ) je bil še ogled več kulturnozgodovinskih spomenikov ter manjšinskih središč.

Do obiska delegacije SVIZ-ovih konferenc visokega šolstva in znanosti na Koroškem je prišlo prav v času, ko so se (v glavnem neuspešno) zaključevale večtedenske stavkovne aktivnosti avstrijskih visokošolskih učiteljev in javni protesti študentov proti vladnemu zmanjševanju proračunskih sredstev za univerze, hkrati pa se SVIZ v Sloveniji iz podobnih razlogov pripravlja na opozorilno stavko v šolstvu 7. maja ter na obeh slovenskih univerzah in v znanstveno-raziskovalnih inštitutih 22. maja. J. S.

GOSPODARSTVO KOROŠKIH SLOVENCEV

Uspešna predstavitev v Beli krajini

V sredo, 17. aprila 1996, se je v okviru tedna koroških Slovencev v Beli krajini uspešno predstavilo tudi gospodarstvo.

Namen predstavitve je bilo povezovanje slovenskega in avstrijskega gospodarstva ter navezava novih stikov in sodelovanja. Glavne točke so vsebovale turizem, financiranje in trgovino. Tajnik SGZ Slovenske gospodarske zveze mag. Jože Picej je uvodoma podal pregled o številu in delovanju podjetij narodne skupnosti ter predstavil delovanje, strukturo in cilje gospodarske zveze.

V zvezi s turizmom, možnostmi promocije in kmečkim turizmom – je predstavil turistično situacijo na Koroškem.

V letu 1994/95 je bilo 14,8 milijona nočitev, kar je v primerjavi z letom poprej za 5,3 odstotka manj. Od teh je bilo 47.000 nočitev slovenskih državljanov. Negativna tendenca zadnjih treh let se nadaljuje tudi to leto, toda to ni značilno samo za Koroško, temveč za vso srednjo Evropo. Ena od možnih poti iz stiske je v sodelovanju med podjetji, turističnimi zvezami in agencijami, v tako imenovani regionalizaciji.

Državni sekretar za turizem Peter Vesnjak je orisal turistično stanje v Sloveniji. Pred kratkim so sprejeli zakon o pospeševanju turizma in v pripravi je tudi center za turistično promocijo, enak avstrijskemu.

V lanskem letu je bilo 5,8 milijona nočitev in za 10 odstotkov več deviznega priliva. Po njegovem mnenju pa je problematično znižanje finančnih sredstev iz državnega proračuna. Koroška turistična družba (KTG) ima 25,5 milijona ATS za promocijo na nemškem trgu, njegov urad pa samo 350.000. V diskusiji je tudi turistična dejavnost po avstrijskem sistemu.

Poslovodja Posojilnice-Bank Borovlje Franc Kelih je predstavil koroško slovensko združništvo. Zveza Bank in posojilnice so bile vedno tesne in zanesljiv partner slovenskemu gospodarstvu, predvsem v dobi osamosvojitve Slovenije. Poudaril je, da koroško slovensko posojilništvo s financiranjem prispeva svoj delež k ugotovitvi in pozitivnemu razvoju slovenskega gospodarstva. Predstavnik Dolenjske banke d. d. Mrznjak je potrdil poslovodjo Keliha in podčrtal hitro obdelavo povpraševanj, strokovno znanje in pomoč ter dobro sodelovanje s slovenskim bančništvom na Koroškem.

Finančni direktor Mohorjeve družbe mag. Štefan Lesjak je prikazal raznolikost poslovanja Mohorjeve ter pomen in vlogo za narodno skupnost. Predstavil je tudi podjetje KOR-EKO v Borovljah, ki proizvaja čistilne naprave.

Na povabilo Slovenske gospodarske zveze si bo skupina iz Bele krajine prišla ogledat koroško turistično ponudbo in izobraževalno dejavnost ter se informirati o izkušnjah na področju krajevnih razvojnih konceptov.

J. P.

OBČNI ZBOR POSOJILNICE PLIBERK

Treba bo napeti vse sile

Na sliki zgoraj ožje vodstvo Posojilnice-Bank Pliberk: Fric Kumer, Joško Nachbar, Jurij Mandl in Alfred Kral

Ob številni udeležbi članov in članic je najmočnejša slovenska posojilnica Pliberk preteklo nedeljo v Globasnici opravila svoj redni občni zbor. Poleg članstva so se ga udeležili še gospodarski, politični in kulturni predstavniki ter poslovni partnerji iz Podjune in Slovenije.

Ploden razvoj

Kljub težki splošni gospodarski situaciji, ki še posebej trdo prizadene obmejno podjunsko regijo (veliko število brezposelnih v okraju Velikovec in naraščanje insolvent), je bilo iz poročil predsednikov upravnega in nadzornega odbora, mestnega sv. Frica Kumra in Fredla Krala, razvidno, da je odgovornim in sodelavcem uspelo pridobiti nove poslovne partnerje, kar se ne nazadnje zrcali v pozitivni bilanci te bančne ustanove.

Poslovodja Jože Nachbar je v svojem poslovnem poročilu zelo stvarno in kritično orisal gospodarski položaj, lanski po-

rast gospodarstva je znašal 2,1 odstotka, za letos pa je WIFO napovedal prirastek samo za 0,7 odstotka, kar bo povzročilo zmanjšanje neto donosa za pliberško banko. Ob vstopu Avstrije v EU pa je v prihodnosti računati z večjo konkurenco na denarnem sektorju. V primeru pristopa Avstrije k denarni uniji (WU) leta 2002 bodo izpadli tudi devizni prilivi. Na osnovi teh razvojnih smernic bo treba napeti vse sile za nadaljnji uspešni gospodarski razvoj v tem delu Koroške, kjer živi tudi velik del Slovencev. Poslovodstvo pa je že reagiralo na razvojne trende z iskanjem novih poslovnih partnerjev v tujini, predvsem v Sloveniji in na Hrvaškem in seveda v domačem okraju. Nachbar je zagotovil, da tako varčevalci kot tudi poslovni partnerji lahko zaupajo domači banki, ki nudi vse servisne usluge sodobnega bančništva.

Posojilnica Pliberk po svojih močeh podpira tudi domača kulturna in športna društva ter gradnjo kulturnega doma v Pliberku.

Bilanca

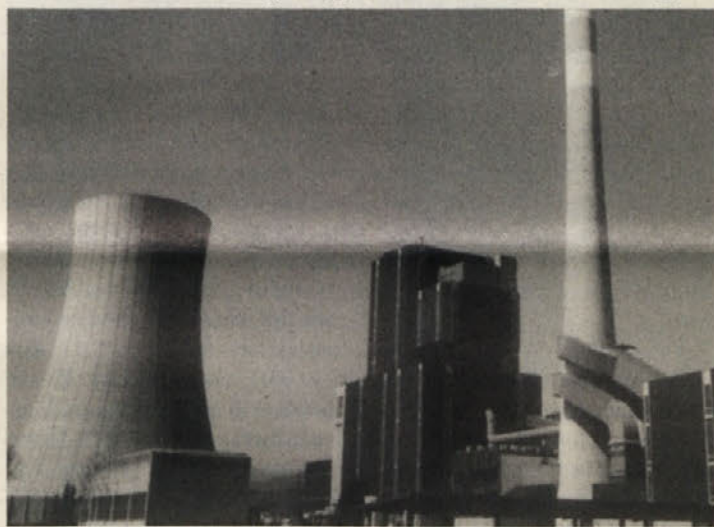
Lanski cilj, namreč prekoračiti bilančno vsoto 700 milijonov šilingov, je uspelo doseči (s 620 milijonov leta 1994 na 706,3 milijona). Razvoj prvega kvartala tega leta pa kaže, da bodo ob koncu leta dosegli bilančno vsoto nad 800 milijonov šilingov. Vloge so se povečale s 582,6 na 661,5 milijona šilingov, posojila pa so narasla s 362,5 na 398,3 milijona šilingov. Po bilančni vsoti vseh posojilnic zaseda pliberška s 26 odstotki prvo mesto. Članstvo je soglasno potrdilo računski zaključek za leto 1995 ter pripis čistega dobička v višini 400.000 šilingov rezervnemu skladu. Prav tako je članstvo (1.138) podelilo razrešnico upravnemu in nadzornemu odboru.

Za kulturni prispevek je poskrbel Mladinski zbor Podjuna z zavzeto in simpatično voditeljico Vero Sadjak.

m. š.

TERMoeLEKTRARNA VOITSBERG

Draukraft prijazen do okolja

Pretekli teden so predstavniki ÖDK/Draukraft na čelu z direktorjema dr. Adolfom Draxlerjem in dr. Othmarjem Kranzom na tiskovni konferenci predali županom občin iz okolice Voitsberga javno ekološko izjavo za kalorično elektrarno Voitsberg, po kateri Draukraft po odloku Sveta Evropske unije (EMAS odlok) pristopa k sistemu naravovarstvenega menedžmenta.

Termoelektrarna Voitsberg 3, ki deluje že od leta 1983 in proizvaja 330 MW električne energije, je opremljena z napravo za razžveplanje dimnih plinov in zato od strokovnjakov deležna velikega priznanja. Draukraft je leta 1991 prejel mednarodno visoko cenjeno ameriško strokovno priznanje »International Powerplant Award«.

Z ekološko izjavo nameravajo v prihodnosti vsakoletno javnost informirati o aktualnem stanju obremenitve okolja, pomemben cilj pa je nenehno izboljševanje ekološke bilance, sta dejala direktorja. V TE Voitsberg je sedaj zaposlenih 190 sodelavcev/sodelavk. Omeniti je treba, da je bila lani TE Šošanj (blok 5) opremljena s podobno razžveplavalno napravo, na katero so vsi ponosni,

še posebej pa prebivalci Šaleške doline, Koroške in Štajerske, saj se je obremenitev okolja znatno zmanjšala. m. š.

DEŽELNA BOLNIŠNICA

Posodobili oddelke za nuklearno medicino

Pretekli petek so v navzočnosti referenta za zdravstvo dr. Michaela Ausserwinklerja in direktorja deželne bolnišnice ter vodje oddelka za nuklearno medicino in endokrinologijo primarija dr. Petra Linda s sodelavci odprli najsoodobnejši terapevtski center v južni Avstriji. Oddelke je opremljen s šestimi najmodernejšimi gama kamerami za odkrivanje raznih

bolezni in obolenj žlez, okostja, prostate, tumorjev ter z elektronskimi kontrolnimi napravami. Novi oddelki imajo prostorne in svetle čakalnice ter prijetno opremljene sobe. Gradnja je trajala 2 leti, stala pa 64,5 milijona šilingov. Notranjost oddelka pa krasijo umetniška dela Barbare Tolnay in Johanesa Zechnerja.

m. š.

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKIH ŽENA V ŠENTJANŽU

Za enakopravnost žensk v družbi!

Po treh letih je Zveza slovenskih žena spet imela svoj redni občni zbor. Izkazalo se je, da je to izredno močna, delavna in pomembna organizacija koroških Slovenk in da bi si jo na novo omislile, če bi se uresničile prerokbe, da bo že tako propadla, ker da, no ja, ni več »času primerna« in podobno.

Ženske organizacije so slej ko prej silno času primerne, kajti enakopravnost se morebiti na papirju uresničuje, v realnosti pa je položaj postal slabši, ne nazadnje zaradi varčevalnega paketa in poslabšanja gospodarskega položaja.

Največja novost občnega zbora je bila izvolitev nove predsednice. Dolgoletna voditeljica Zveze slovenskih žena Milena Gröblacher je po lastni želji odstopila s položaja, da bi, kot je dejala, »glavna teža dela prešla v mlajše roke«. V svojem govoru je Milena poudarila zaostrene ekonomske pogoje za žene, posebej pa še obupen položaj žena v nerazvitih državah in kršenje človekovih pravic.

Na pragu tretjega tisočletja so ženske bolj samozavestne, kakor so bile nekoč; možnosti za izobraževanje so večje, ženske solidarno, zavestno in pogumno sooblikujejo zgodovino. Poslanstvo žena je tudi danes silno pomembno: delovati moramo proti silam, ki ogrožajo sožitje, ki obujajo mračne strahove preteklosti in potvarjajo zgodovinska dejstva. Osveščanje mladine je ena od nalog za bodočnost, vzgoja k toleranci povezna s samozavestnim in ponosnim gledanjem na svoj narod.

Ob koncu je Milena Gröblacher seveda obljubila svojo pomoč organizaciji tudi v bodoče – žene so jo rade volje izvolile za svojo častno predsednico in tako bo ostala še naprej zavezana ženskemu gibanju in predvsem organizaciji. S šopkom rož so ji žene izrazile svojo simpatijo in navezanost.

Sledilo je poročilo (dotlejšnje) tajnice Milke Kokot in pravzaprav je vsak osupnil, kako bogato je bilo delovanje v zadnjih treh letih. Kokotova je v uvodu opozorila na začetke organizacije, ki se je razvila iz Antifašistične fronte žena, na kar ne smemo pozabiti.

Potem pa je našela veliko množico aktivnosti, vsaj tiste, ki so bile »vidne« tudi za širše občinstvo. ZSŽ nima nobenih poklicno nastavljenih, zato se je zahvalila predvsem Zvezi slovenskih organizacij, ki daje na razpolago, kar je potrebno – od kopirnega aparata do papirja in časa. Leta 1993 so žene s podpisno akcijo (800 podpisov) protestirale proti sklepu sosveta, ki jim tedaj ni namenil niti šilinga. Z minimalnimi finančnimi sredstvi (v treh letih so dobile iz sosveta okroglo 110 tisoč šilingov, iz Slovenije

Udeležba članic ZSŽ na občnem zboru je bila obilna

Milena Gröblacher, dosedanja predsednica

pa 27.560, ostalo so članice zbrale same, kar znaša 40 odstotkov dohodkov!) so pripravile proslavo ob 50-letnici, vsakoletna praznovanja 8. marca, dneva žena, organizirale so poletna letovanja otrok na morju, pripravile tri izredno dobro obiskane večdnevne seminarje v Sloveniji (Medijske toplice in dvakrat Bernardin), organizirale pomoč beguncem v Sloveniji, stipendirale nekaj begunskih otrok, priredile dva dobrodelna koncerta, navezovala stike z drugimi ženskimi organizacijami, skupaj z Zvezo beneških žena so pripravile osnutek dokumenta, s katerimi so protestirale proti teptanju najosnovnejših človeških pravic v državah bivše Jugoslavije, organizirale več tečajev za samoobrambo žensk, žene v Škocijanu pa so organizirale predavanje ginekologinje dr. Silvie Velik.

Seveda ne gre pozabiti tudi priljubljenih izletov, ki niso zgolj družabnega značaja; lani npr. so žene organizirale obisk

koncentracijskega taborišča Ravensbrück, kjer so trpele tudi koroške Slovenke (poleg drugih se je izleta udeležilo tudi 6 nekdanjih internirank).

Žal pa so ugotovile, da jim v novih strukturah republike Slovenije do danes ni uspelo vzpostaviti zadovoljivega stika z ženskimi organizacijami, prav tako ne z uradom za žensko politiko pri vladi R Slovenije. Koroške žene bi si želele več plodnega sodelovanja.

Sledilo je finančno poročilo blagajničarke Mire Prušnik, nato pa se je tajnica Vida Obid zahvalila Mileni Gröblacher za njeno nesebično delo in poudarila, da je ne nameravajo zlahka »spustiti iz rok«. Mileni je bil namenjen dolg in prisrčen aplavz.

Soglasno je bil nato izvoljen nov odbor: predsednica je postala Milka Kokot iz Celovca, podpredsednici sta Melitta

Reichmann iz Bilčovsa in Marica Pradetto iz Celovca, tajnica je Vida Obid iz Vasje vasi, blagajničarka pa Mira Prušnik iz Čahorč; kot že omenjeno, je Milena Gröblacher častna predsednica.

Odbornice: dr. Monika Jelen, Ančka Kokot, Lojzka Boštjančič, Ana Zablatnik, Trudi Wieser-Moschitz, Ana Schuschu, Marija Kap, Vida Picej, Tilka Wutte, Mojca Traunik, Bredica Županc, Hani Kuchar, Marija Kuchar, Urška Brumnik, Erna Partl, Pavla Rosenzopf, Hela Močnik, Tatjana Pavčič, Marija Pscheider, Irmi Müller, Rozalija Čertov, Krista Laussegger, Berta Kropivnik, Ančka Kupper, Romana Verdel, Uši Schellander, Ani Verdel, Marija Stingler, Ančka Košat, Milenka Schlapper, Simona Rovšek, Marija Benetik, Angelika Kogoj, Hilde Sturm in Lenka Weiss.

Gospa Ana Zablatnik iz Bilčovsa je nato prebrala dve pesmi, ki sta segli do srca in ki ju nosi v srcu še iz svoje mladosti.

Občni zbor so pozdravili tudi predsednica Delovne skupnosti Narodnosti v SPÖ Ana Blatnik, predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm, predsednica Katoliškega ženskega gibanja Ani Reichmann (obe, Blatnikova in Reichmannova sta tudi članici ZSŽ) ter podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev mag. Vladimir Smrtnik.

Kot je pri ženskih srečanjih že navada, so se posele in se malo pomenile ob dobrotah, ki so jih napekle same. Zvečer pa so si ogledale še lahkotno komedijo »Maček v žaklu« v izvedbi celjskih gledaliških igralcev.

Sonja Wakounig

Izvršni odbor ZSŽ: (z leve): podpredsednica Marica Pradetto, blagajničarka Mira Prušnik, predsednica Milka Kokot, častna predsednica Milena Gröblacher, tajnica Vida Obid in podpredsednica Melitta Reichmann

4. KULTURNI TEDEN KOROŠKIH SLOVENCEV

Velik trud, skromen odziv

Ob odprtju 4. Kulturnega tedna koroških Slovencev je kazalo na najboljše. V ponedeljek, 22. aprila, se je v starem gradu zgornjekoroškega mesta Gmünd, kakor smo že poročali v prejšnji številki, zbralo kar lepo število obiskovalcev, predvsem pa visoko zastopstvo deželne politike, okraja Spittal ob Dravi in okoliških občin. Za govorniškimi odrom so se zvrstili v imenu glavnega organizatorja, Biroja za slovensko narodno skupnost na Koroškem, vodja nadrejenega Urada deželne vlade ddr. Anderwald, župan Gmündu Wergintz, v zastopstvu namestnikov deželnega glavarja pa še zvezni poslanec Posch (SPÖ) in deželni poslanec Gallo (F). Za predstavnika slovenske narodne skupnosti, ki bi zbranimu prominentnemu občinstvu predstavil vsaj kulturni del življenja narodnosti, v scenariju žal ni bilo prostora. Marsikateri lepa beseda o sodelovanju med obema narodnima skupnostima je bila izrečena, ocene so bile laskave, deželni glavar dr. Zernatto je v otvoritvenem govoru izpostavil pomen sožitja in potrebo po integraciji ter jo vpletel v evropski proces. Opozoril je tudi, da to ne smejo biti samo prazne fraze, ampak da se morata za sožitje in medsebojno sodelovanje temeljito potruditi obe strani.

Toda besede (žal) še niso meso postale. Po navdušenju nad programom otvoritvenega večera (Šentjanški tamburaši, Kvartet bratov Smrtnik, otroški zbor glavne glasbene šole Gmünd), je v torek zanimanje za program tedna močno padlo, čeprav je bil zanimiv in kvaliteten. Popoldne se je z umetniško delavnico in svojimi umetninami iz gline najprej predstavila Nežika Novak, v glavnem delu zvečer pa je bilo odprtje etnografske razstave lončevin iz k & k centra v Šentjanžu, kombinirane z najnovejšimi umetninami Nežike Novak. Glasbeni del je prispevala družina Blažej iz Galicije.

Po dopoldanskem predavanju filma o kulturi koroških Slovencev Backup je bil večer

»Gallus«, »Sele«, Obirski ženski oktet ob zaključnem skupnem nastopu z zborom Singgemeinschaft Gmünd

Ob razstavi Kristijana Sadnikarja

v sredo, 24. aprila, namenjen »lepi umetnostim« – komorni glasbi, klavirju in flauti ter slikam Kristijana Sadnikarja. Velika grajska dvorana gmündskega / sovođenjskega gradu, stara in brez odvečne kičaste navlake, ki jo pogosto najdemo v takšnih ambientih, je bila primerno okolje za čudovit in strnjen kulturni užitek, za katerega so v glasbenem delu poskrbeli solist Gabrijel Lipuš, pianist Toni Kernjak in flautist Kristijan Filipič. Z velikoformatnimi slikami, od aktov do imaginarnih sivo-belih pokrajin, se je zgornjekoroški publik (žal v bolj majhnem številu), pa ne samo njej, predstavil Kristi-

jan Sadnikar. Njegova razstava je do 2. junija 1996 na ogled vsak dan med 11. in 24. uro.

V četrtek zvečer sta sicer spet pred maloštevilnim, a zato toliko bolj navdušenim in hvaležnim občinstvom z branjem iz svojih del nastopila letošnja nagrajenca za literaturo dežele Koroške Florjan Lipuš in Jani Oswald. Večer je uradno »odprla« deželna svetnica Elisabeth Sickl, izdatno pa ga je »podprla« glasba, ki so jo izvajali Ali Gaggl, Uli Scherer in Emil Krištof. Dež je sicer

Jani Oswald ob literarnem branju

vztrajno lil na streho in oteževal poslušanje, a s pomočjo mikrofona in zvočnika je avtorjema šlo odlično, glasba je prispevala svoje in tako so morali glasbeniki po navdušenem skandiranju dodati še »Zugabe«.

Zaključni zborovski večer, na katerem so nastopili mešani pevski zbor »Gallus« iz Celovca, njihov partnerski zbor Singgemeinschaft iz Gmünd, mešani zbor »Sele« in Obirski ženski oktet, je privabil nekaj več poslušalcev, tako da je bilo razmerje s pevci 1:1. Kljub

temu pa bi bilo pričakovati, da bo dvorana glede na množico nastopajočih in njihovo kvaliteto bolj polna. No ja, so menili nekateri naši pevci, peli smo že tudi pred manj številnim poslušalstvom. Taka je realnost. Priznati pa je treba, da so bili obiskovalci zelo zadovoljni, navdušenje je bilo veliko, aplavz močan, zbori pa so se zares potrudili. Konec dober, vse dobro! bi lahko rekli.

J. R., F. W., S. W.

Kulturni teden koroških Slovencev je potekal v Starem gradu nad Gmündom

Po zaključku tedna se je oddahnila tudi glavna organizatorica in duša slovenskega kulturnega tedna mag. Forstingerjeva. Povprašali smo jo za oceno.

»Minuli kulturni teden moram oceniti po dveh kriterijih. Zelo sem zadovoljna s kvaliteto in široko paleto kulturnih dejavnosti, s katerimi so se Slovenci predstavili pri nas. V takem sodelovanju vidim velik pomen za zблиževanje in razgrajevanje predsodkov pred sosedo drugačnega jezika in kulture. To je bil tudi prvenstveni namen predstavitve. Ali smo ga dosegli, je pa drugo vprašanje. Mislim, da nam ni uspelo privabiti dovolj obisko-

Mag. Forstingerjeva

valcev in res mi je žal, da so nekatere prireditve šle mimo ljudi. Škoda. Zadovoljiv obisk je bil ob otvoritvi in zaključ-

ku, med tednom pa pri predstavitvi filma Žongler Feliks (150 ljudskošolskih otrok), pri monodrami xy ungelöst z Marjanom Hintereggerjem (srednješolci iz Spittala) ter pri filmski predstavitvi slovenske kulture Backup, katere pa mladina ni razumela, zato je bila nemirna. Za slabši obisk vidim dva vzroka. Propagandno nismo uspeli, plakati so bili prenatrpani s programom in zato neanimativni, poleg tega pa je prav te dni v Gmündu gostoval ruski zbor, ki je tednu koroških Slovencev odtegnil precej obiskovalcev. Kljub vsemu pa mi ni žal za vloženi trud, program je bil res kvaliteten.«

OJ, TAN STOJI NA LIPA

Oživitev ali le v spomin?

Za veliko dejanje bi lahko ocenili sobotno premierno predstavitev ziljskih semanj-skih pesmi ob žegnu, štehvanju in prvem reju pod skupnim naslovom »Oj, tan stoji na lipa«. Veliko predvsem zato, ker je mešanemu pevskemu zboru »Rož« uspelo oživiti in predstaviti celoten opus, ki je na Zilji (žal) že marsikje pozabljen, izmaličen ali pa je v komercialnem smislu prešel v drugi (nemški) jezik. Kakorkoli že, v celoti se ne poje nikjer več, čeprav se osveščeni krajan prizadevajo, da bi ga oteli in ohranili. Veliko dejanje tudi po umetniški plati, saj so pesmi glasbeno obdelane in bodo kot take ob zapiskih in posnetkih originalov šle v slovensko glasbeno zakladnico. Dodatno k temu pa je koreografsko obdelan tudi rej pod lipo.

Zborovodja šentjakobskega zbora Lajko Milisavljevič je kot zbiralec in zapisovalec ljudskega glasbenega blaga že pred 27 leti na Zilji spoznal običaje ob žegnanju, potem pa je po večkrat obiskal vasi Bistrico, Gorje, Drevlje, Drašče, Zahomc in druge in uspelo mu je zbrati in posneti celoten komplet semanj-skih in svatbenih pesmi. Pri tem mu je bil v veliko pomoč pokojni narodnjak, leta 1988 umrla Zahomčan Niko Kriegl. Prvi del – svatbene pesmi – je že skoraj pred dvajsetimi leti dal v glasbeno obdelavo skladatelju Samu Vremšaku in iz tega je nastal opus Ziljska ohcet, ki jo je »Rož« izvedel ob koncu sedemdesetih let. Ob so-

Pomemben element ziljskih semanj-skih običajev je bil ples pod lipo. Na predstavi so ga zaplesali folkloristi AFS »France Marolt«

delovanju Akademске folklorne skupine »France Marolt« iz Ljubljane je z njo nastopil skoraj po vsem slovenskem kulturnem prostoru.

Zgodba nastajanja drugega dela, semanj-skih pesmi, je trajala precej dlje. Najbrž tudi zato, ker je bolj občutljiv, saj vsebuje tudi znamenito štehvanje in z njim povezan rej pod lipo, ki pa sta za mnoge Ziljane, kljub temu, da jim »polzita iz rok«, nekako nedotajljiva, samo njihova, celo mitizirana. (Starejši Rožani bodo to varovanje in obrambo »samo« njihovega mita najbrž razumeli, če se spomnijo odpora ob drezanju v »Miklovo Zalo« leta 1987.)

Tudi semanj-ske pesmi je glasbeno priredil skladatelj Samo Vremšak, in sicer mnoge

Zborovodja Lajko Milisavljevič, koreograf Mirko Ramovš in skladatelj Samo Vremšak

za mešani zbor, nekatere v pevskem dialogu poje samo ženski del zbora, najbolj značilne pa moški zbor. Pri tem se je, kot je zapisal v koncertni brošuri, kjer se je le dalo, skušal držati

koroškega peteroglasja in napev ohraniti v srednjem glasu. Pri pesmi »Stoji tan lipica« je izpeljal kanon med sopranom in tenorjem, pesem »Prbe rej« je prekomponiral, konec (Coda) pa je zaradi učinkovitosti prosto dokomponiral. Delo je vsekakor opravil umetniško in z velikim občutkom za ljudsko izročilo.

Tudi tokrat so v folklornem delu nastopili »Maroltovci« iz Ljubljane pod koreografskim vodstvom Mirka Ramovša. Šest njihovih parov je zaplesalo prvi rej in še tri plese pod lipo, nato pa še štajriš, ki se je plesal na zabavi po žegnanju.

V soboto zvečer se je v šentjakobski farni dvorani trlo obiskovalcev. Videti jih je bilo od vsepovsod. Veliko je bilo Ziljanov in celo nekaj Podjunčanov. Da bi bila prireditev čimbolj pristna, smo prek zvočnikov najprej slišali posnetek pripovedovanja Ziljana, nato pa je

ob osvetlitvi scenskih podob »Rož« zapel prva dela koncerta, in sicer žegnanjski in štehvanjski. Pesmi so si sledile in se dopolnjevale, vmes pa je Petrova Marica (Sima-Wiegele) iz Zahomca v mehkeem žuborečem ziljskem narečju pripovedovala o poteku žegnanja in štehvanja. V prvem delu je bil zbor nekoliko zadržan, negotov, moški del – predvsem bas – pa v podrejenem položaju, pri bolj razgibanih štehvanjskih pesmi pa se je glasovno ujel.

Po odmoru so prvi rej popestrili folkloristi, za uvod pa smo slišali posnetek pesmi »Prbe rej«, kakor jo pojejo oz. so jo peli ljudski pevci v več ziljskih vaseh, in nato še prekomponirano Vremšakovo, za njo pa so se ob Maričinim povezovalnem žabrenju menjavali plesi in pesmi, koncert pa je zbor zaključil z dinamično komponirano »Pa le v Štajre bom buerov«.

Zelo ganljiv je bil dodatek, ki so ga poslušalci izsilili z bučnim aplavzom. Zbor je skoraj himnično in z velikim občutkom zapel »Tam, kjer teče ...«.

K celostni podobi ziljskega semanj-skega opusa je pomembno prispevala tudi smiselna in učinkovita scenska poslikava Snježane Rehak-Višnjic s stiliziranimi motivi iz ziljskih ljudskih običajev. Predstavitev je učinkovito scensko in tehnično oblikoval Marjan Štikar.

Ob koncertu je izšla tudi lepo oblikovana in vsebinsko bogata brošura kot vodnik po programu in vsestranski informator o ziljskih semanj-skih običajih.

Šentjakobskemu zboru »Rož« je treba za pogumen in potreben projekt seveda čestitati, saj v mnogočem presega sam pojem stilnega koncerta. V zakladnici slovenskega glasbenega izročila je to pomembno etnomuzikološko dejanje, ki kar kliče po posnetju in obvarovanju, predvsem pa po ponovitvah pred širokim občinstvom. Šele tako bodo ziljska pesem in običaji stopili iz lokalnega kroga zaprtosti, pridobili na širšem pomenu, postali kulturna vrednota, od tega pa lahko ob njihovem zavestnem ohranjanju največ pridobijo prav Ziljani.

Jože Rovšek

RAZSTAVA »ASSERVATE« V K&K CENTRU ŠENTJANŽ

Dokazi grozote, dokazi proti pozabi

Auschwitz. Tam v moreči neskončnosti z žico ograjene birkenavske taboriščne planjave, v zadnjem kotu za ruševinami razstreljenih krematorijev, kjer križi in Davidove zvezde spominjajo na pobite Ruse in madžarske Jude, so na močvirnatih zemlji v s kovinasto mrežo prepređenem oknu zajeti zelo intimni dokazi nacističnega industrijsko-morilskega posla: očala, žlice, noži, prstani, uhani. Pač osebni predmeti, za nas dokazila, ki so jih pobiti še tik pred smrtjo imeli pri sebi. Pred leti so v okviru posebnega arheološkega izkopavanja ti dokazi prišli na dan. Soočanje s temi osebnimi predmeti pobitih v neposredni bližini kraja njihove nasilne smrti sodi med najbolj pretresljive trenutke obiska Auschwitza oz. Birkenaua, podobno pa velja tudi za druga nacistična taborišča smrti in pobijanja.

V sredo, 8. maja, zvečer bo v k&k centru v Šentjanžu pod naslovom »ASSERVATE – Auschwitz, Buchenwald, Yad Vashem« odprta edinstvena razstava takšnih predmetov, ki

so neposredno povezani s holokavstom. V suhoparni terminologiji so aservati uradno shranjeni, na kraju zločina najdeni predmeti.

Trudi Wieser

Na odprtju razstave bo navzoča tudi Naomi Tereza Salmon, avtorica teh pretresljivih fotografij. Leta 1989 ji je Yad Vashem, centralno spominsko

obeležje v Izraelu, poverilo nalogo, da fotografira vse predmete, ki so povezani s holokavstom. Iz golega dokumentiranja se je razvil umetniški pristop do omenjenih objektov, ki so postali spominski sledovi, relikvije in dokazila o ljudeh in njihovih zločinih.

Da je Slovenski prosvetni zvezo v sodelovanju s Schirn Kunsthalle Frankfurt in Fritz Bauer Institutom uspelo dobiti razstavo »ASSERVATE« v Šentjanžu, je kar precejšnja senzacija. Doslej je gostovala samo v najpomembnejših muzejih in galerijah, ki se ukvarjajo s tematiko holokavsta, med drugim v judovskem muzeju v Hohenemsu. Za upravnico k&k centra v Šentjanžu Trudi Wieser pa je razstava samo logično nadaljevanje ubrane poti inštitucije, ki se čuti zadolženo za odkrivanje in spoznavanje krajevne zgodovine in živo korespondenco med kulturami in narodi. Tako je bila lani v centru tudi zelo odmevna razstava o zamlčanem koncentracijskem taborišču na Ljubelju.

Franc Wakounig

»DOMA PO SVETU«

Nova CD okteta »Suha«

Dvorana pri Obnaru v Zgornji vasi je bila v soboto, 27. aprila, premajhna, da bi lahko sprejela vse goste. Povod za ta naval je bil koncert okteta Suha. Pevci iz najvzhodnejše dvojezične občine na Koroškem so namreč predstavili svojo novo zgoščenko/CD ploščo »Doma po svetu«. Zvesti ljudskemu izročilu in stari modrosti, da je veselje v dvoje ali troje slajše kot če se raduješ le sam, so »Sušoni« k

sodelovanju povabili še Pevsko-instrumentalno skupino Žvabek (vodi Rozina Katz), OZ »Živ-žav« iz Globasnice (vodi Traudi Lipusch) in mešani pevski zbor »Gorotan« iz Šmihela pod vodstvom Alberta Krajgerja. Koncert je sila uspel. Zgoščenko »Doma po svetu« lahko kupite pri pevcih okteta ali pa tudi v obeh slovenskih knjigarnah.

F. W.

»Mati bere Emmo, hčerka pa biblijo«

Pretekli teden je v kletnem gledališču v Beljaku gostovala ženska kabaretna skupina »Menubeln« z Dunaja. Trio, Erika Deutinger, Martha Günzl in Jeanette Tanzer (na sliki) je na oster in drzen način prikazal odnose med obema spoloma, ob tem pa so pričakovano slabo odrezali predstavniki moškega spola. Posamezne točke, spored je bil zelo širok, so podale na kratko, jedrnat in duhovito, ironije pa tudi ni manjkalo (razmišljanje razočarane matere nad dolgočasno in puritansko hčerko, ljubosumnost, lepota (celulitis), kvote za moške, iskanje novih poklicnih profilov, želja po spoznanju v visoki starosti in še mnogo več).

m. š.

Obisk
murna
škripka

»Murna škripka« so pred nedavnim spoznali učenci Mohorjeve šole. Poznanstvo s to lepo, a zato nič manj skrivnostno živalco sta jim omogočila Tatjana in Lojze Angerer iz Kotmarje vasi.

Tatjana Angerer je pripoved o murnu škripku sprva namenila svojemu na Dunaju živečemu vnuku Štefanu, celjska Mohorjeva pa jo je založila in tako ponudila širšemu otroškemu in mladinskemu občestvu. Lojze Angerer pa jo je v nemščini predstavil tistim otrokom, ki se slovenščine privajajo, učijo. Po branju se je med šolarji in avtorico ter njenim možem razvil živahen pogovor, kar je najboljši merilo za to, da je zanimivo čtivo privabilo bralca, predvsem mladega.

F. W.

Pomladansko srečanje

Na že tradicionalnem vigrednem srečanju so se pretekli petek v prijetnem in sproščenem vzdušju zbrali starši obeh narodnosti, učitelji/učiteljice, učenci, prijatelji in voditeljica ljudske šole Mohorjeve Marica Hartman. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij, ravnatelj drugih šol ter inšpektor Tomaž Ogris. Za jed in pijačo je poskrbela hišna kuhinja, srečolov, kolo sreče, pecivo in sekt bar pa starši. Prijetno srečanje, ki je trajalo pozno v noč, so glasbeno in kulturno popestrili Janez Gregorič, Günter Lenart in trio »Ryan Langer«.

m. š.

ZILJSKA BISTRICA

Vigredni koncert na Zilji

Dolgo pričakovana vigred ali vivaže, kot ji tam pravijo, je končno prišla tudi na Ziljo. Z ozirom na koncert v soboto, 24. aprila, v kulturnem domu na Ziljski Bistrici, smemo malce bolj lirčno reči, da je letos prišla s pesmijo na ustih.

Dodatna posebnost tega koncerta je bila njegova prekmajna, nadnacionalna razsežnost, in to na stičišču treh dežel, štirih jezikov in narodov (Slovencev, Nemcev, Furlanov in Italijanov) ter treh velikih evropskih kulturnih krogov: slovanskega, germanskega, romanskega.

Po pozdravnih besedah Milke Krieglove, ki je zelo smiselno in posrečeno povezovala, je nastopila prva skupina: družina Zwitter, po domače Abujevi iz Zahomca, ki je s svojim mehkim melosom prepevala slovenske in nemške narodne. Za njimi je prišla na oder Marija Bartholot iz Gorjan, ena redkih pesnic, ki kuje verze v čudovitem ziljskem narečju in tako pomaga ohranjati slovensko besedo pri Zile. Bartholotova bo napisala besedila tudi za lutkovno skupino »Pikce«.

Iz Ukeve je prišel »Višarski kvintet«, ženski zbor, ki je po-

Zwitterova - Abujeva družina iz Zahomca na vigrednem koncertu

notranjil kulture in pesmi kanalske doline in bližnje furlanske nižine. Ženske v ličnih domačih nošah so pele slovenske, nemške, italijanske in furlanske narodne ter nabožne (Marijine pesmi) in se tako predstavile kot glasbene poslanke doline.

Kot zadnji je nastopil Dvojezični zbor iz Celovca pod vodstvom Edija Oražeta. Svoječasni zbor bodočih pedagogov je prerasel v pomembno in upoštevano pevsko konstanto, ki zvest svoji dvojezičnosti v prvi vrsti goji slovensko in

nemško glasbeno literaturo, je pa odprti tudi za pesmi drugih narodov, predvsem tistih, ki se osvobajajo izpod kolonialističnih in drugih jarmov.

Vigredni koncert na Zilji je lepo uspel, med poslušalci so bili domala enako močno zastopani starejši in mlajši rodovi. Zilja je pokazala, kako živa je tam slovenska domača pesem in kako bogata je Evropa, če bojo njeni narodi doumeli, da sta enakopravnost in zavestna skupnost temelj odkritega in spoštljivega sožitja.

USPEH MLADIH BILČOVŠČANOV

Kralj je bil v časopisu

Oder pri Miklavžu je bil za razigrane mlade igralce kar premajhen

V množico raznovrstnih prireditvev preteklo soboto in nedeljo v Rožu in na Gurah sodi tudi premiera oz. krstni nastop mlade bilčovške igralске skupine. Mladi želijo igrati in tako je tudi prav. Kar gnetli so se ob začetku vaj za uprizoritev Logarjeve komedije Kralj v časopisu.

Režiserka Bernarda Gašperčič z Jesenic pa jih je znala tudi ustrezno motivirati in tako so v dokaj kratkem času na Miklavžev oder postavili duhovito in prikupno zaigrano komedijo z mnogo petja, glasbe in ritmičke, med gledalci pa zbujali smeh in odobravanje. Odrasli Bilčovščani so bili na svoj naraščaj upravičeno ponosni.

Kralj v časopisu je lahkotna

komedija, ki riše željo vladarja po popularnosti. Ker se nič ne dogaja, si je treba kaj izmisliti, da bi prišel v časopis. Dvorjanom predlaga, naj pripravijo vsaj majhno vojno, oni pa mu predlagajo vse mogoče: sprejem, ukvarjanje s športom, naj kaj ukrade, npr. buldožer, a kaj ko ga v deželi ne premorejo. Končno se rešitev ponudi sama. Na dvor prideta nepridiprava in ukradeta skrinji cekinov. Kralj je vesel in takoj naroči reporterja od časopisa, a ta po zamenjavi oblek fotografira njegovega služabnika. Ko tatova primejo, mora fotoreporter spet na dvor, a kralj od veselja razglasi dela prosti dan in časopis spet ne izide. Končno se znaje v časopisu kar z glavo skozi luknjo.

Besedilo je duhovito, polno domislic in odigrano po najboljših močeh. Oder je kar premajhen, mladež pa ga dodatno polni z gibanjem. Prav simpatično. Govor je lep, za stopnjo doraslosti v naših razmerah presenetljivo tekoč. Tudi petje pritegne, melodije pa so iz polaktualne slovenske zabavne glasbe. Pri tem jim je pomagala režiserkina kolegica Metka Dulmin.

V igri so se nekateri nadebudni igralci izrazito izkazali, nekaterim pa je kaj spodletelo, a potrudili so se prav vsi. Opazna je bila velika vnema in ta je botrovala tudi uspehu.

Naj za konec ponovim željo predsednika »Bilke« Ruperta Gasserja, da bi nas ta mlada skupina še večkrat razveselila s svojim gladališkim nastopanjem, in to tudi pozneje, ko bo odrasla. Režiserki Bernardi pa naj velja priznanje.

In kdo so bili pogumni fantiči in deklič?

Kar po vrsti: Mihi Krištof in Milena Reichman (kralj in kraljica), Fabijan Gasser, Janja Kolter in Breda Zablatnik (Pepi I, II in III), Martina Lausegger (Vika), Melina in Marjeta Reichman ter Martina Schellander (dvorne dame), Roman Weber in Stefan Reichman (nepridiprava Borle in Korle), Olga Zablatnik (reporter-ka), Alexander Mann in Danica Reichman (policaja) za dobro delujočo tehniko pa je skrbel Matija Schellander.

Jože Rovšek

KRACH IM HAUSE GOTT

Mittererjeve »Zdrahe« tokrat v originalu

Izziv, da se dvojezični igralci spoprimejo tudi s predstavo v nemščini, je sicer že dolgo visel »v zraku«, a uresničil ga je do slej le redkokdo. Marsikoga, ki je videl premiero v slovenščini (režija Marjan Bevk), je zanimala morebitna razlika v igri ali celo v izpovedi.

Bistvenih razlik, naj povem vnaprej, ni bilo. Kar je dobro in temeljito narejeno, ostane tako tudi v jezikovno drugi verziji. Nekaj (ne ravno bistvenih) postavitev sprememb je sicer bilo, a predstava je podala isto vsebino in enako zagnanost igralcev.

Žal pa je padel tempo igre in s tem nekoliko tudi privlačnost – toda ne toliko zaradi jezika, prej zaradi poskusa že izdelano predstavo še izboljšati. Sveti duh (Aleksander Tolmajer) je bil silno zabaven, a je šel za spoznanje »čez« in malo manj

karikiranja vloge bi bilo primernejše. Marija, mati božja, (Magda Kropivnik) je bila odlična predvsem v prvih treh vlogah. Jezus (Martin Moschitz) je bil tak kot v slovenski verziji (morebiti za kanček manj samopomilujoč), Bog oče (Štef Merkač) pa je deloma našel povsem nove tone in jasnejše konture. Mihi Seher (Satan) je pridal vlogi nekoliko pobalinstva, kar pa ni spremenilo osnove.

Predstava je uspela, kar je izrazilo tudi pretežno nemško govoreče občinstvo z izdatnim aplavzom. Na vsak način pa za igralce ni noben napor igrati v dveh jezikih in pokazati »sosedu«, kaj vse znajo in česa je amaterski teater zmožen. Tudi ta predstava (oz. tri) je bila v organizaciji Slovenske prosvetne zveze, igrali pa so v celovškem Felsentheatru. S. W.

MLADINA IZ 11 DRŽAV

Evropska akademija mladih

Od 28. aprila do 3. maja je v Beljaku potekalo mladinsko srečanje, katerega se je udeležilo nad 300 mladih (15 razredov) iz 11 evropskih držav (Slovenije, Italije, Madžarske, Hrvaške, Bosne, Švedske itd.) Na sporedu so bili številni work-shopi na različne teme: radio, gledališče, ekologija, mamila, seksualnost, ekologija, internet itd. V okviru tega

srečanja so udeleženci razpravljali tudi o manifestu za mladino (neke vrste deklaracija), ki ga bodo posredovali Svetu Evrope v Strasbourgu. Ta mednarodni projekt so podprli mesto Beljak, dežela, ministrstvo za pouk in CA. V četrtek popoldne pa so predstavili delovne rezultate iz work-shopov, zvečer pa je bila zaključna fešta v prostorih OKM. m. š.

JUBILEJ V ŠKOCIJANU

Otroci in mladina navdušili

Prejšnjo soboto so v Škocijanu na vigrednem koncertu ob 20. obletnici mladinskega kulturnega dela nastopili domači pevski zbori: otroški zbor (Miriam Sadnikar), dekliški zbor »NOMOS« (Helka Mlinar), fantovski kvartet (Bertej Logar), MoPZ »Vinko Pljanec« (Franc Starz) in škocijanski cerkveni zbor (Šimej Wrulich). Začetki načrtnega dela z otroki in mladino segajo v leto 1976 in so tesno povezani z učiteljicama Helko Mlinar in Marico Hartmann. S svojim zavzetim in vztrajnim delom in ob pomoči staršev sta oblikovali zbor, ki so ga sestavljali otroci iz obeh narodnostnih skupnosti. Leta 1994 pa je iz otroškega zbora nastala dekliška pevka skupina »Nomos« pod vodstvom Helke Mlinar, otroški pevski zbor pa je prevzela hčerka Miriam Sadnikar-Mlinar.

Zbora, ki uspešno nastopata in sodelujeta na raznih koncertih doma in na tujem, sta sestavni del domačega kulturnega življenja. Pozdravne besede in čestitke so izrekli župan škocijanske občine dr. Albert Holzer, kulturna referentka Elisabeth-Maria Exner in tajnik KKZ Nužej Tolmajer. Koncerta so se udeležili tudi predstavniki političnih in gospodarskih organizacij, sosednjih kulturnih društev ter predstavnik konzulata RS Marko Vrevc. Spored pa je vzorno dvojezično povezoval dr. Miha Vrbinč. m. š.

MEŽIŠKA DOLINA

»Svoje odpadke moramo predelati sami ...«

Občina Mežica je poleg občin Ravne-Prevalje in Črna na Koroškem ena izmed treh lokalnih skupnosti v Mežiški dolini. Z okrog 4200 prebivalci in 2600 hektarji površine sodi med najmanjše občine v Sloveniji, a se v njej vseeno veliko dogaja. Sooča se z ekološkimi zagatami tamkajšnje industrije in z iskanjem ustreznih novih proizvodnih obratov, ki bi prebivalcem dali delo ter bili prijazni okolju. Zapiranje preko tristo let starega rudnika svinca in cinka je namreč povezano z iskanjem nadomestnih proizvodnih programov.

Za čistejše okolje izvajajo tudi plinifikacijo individualnih kurišč ter postopno gradijo sistem kolektorskega zbiranja odpadkov do centralne prečiševalne naprave. Gradijo sodobne prostore osnovne šole, v občinskem načrtu za letošnje leto pa tudi nekaj kilometrov lokalnih cest. Naložbe bodo stroškovno porabile slabo polovico proračunskega denarja, to pa je približno toliko, kolikor občina ustvari z lastnimi dejavnostmi in s sodelovanjem na natečajih za konkretne projekte, ki jih razpisuje država. Kot je dejal profesionalni župan Janez Praper, so seje odborov občinskega sveta povprečno dvakrat tedensko, njegov delovnik pa traja okrog deset ur dnevno.

Ekološke zagate in nova delovna mesta

Nedavna ekološka »bomba«, kot bi lahko imenovali odlagališče žlindre in ostankov akumulatorskih baterij iz žerjavske topilnice svinca, je bila sicer še pravočasno preprečena. Prava ekološka katastrofa pa je grozila, ko je lanskega novembra prišlo do samovžiga industrijskih odpadkov v neposredni bližini stanovanjskih naselij Mežice. Proizvodnja svinca in akumulatorska industrija ter s tem številna delovna mesta so postali vprašljivi, saj je bilo potrebno okolju škodljivo proizvodnjo ustaviti. Vendar pa se je občinsko vodstvo odločilo za šest mesecev preklicati prepoved odlaganja metalurških

odpadkov in od države zahtevalo denar za posodobitev te proizvodnje na okolju sprejemljiv način. Ob tem je župan Praper dejal, da je njihova strategija predelovanje odpadkov lastne industrije v domačem okolju. In če bo država prispevala denar za tovrstna vlaganja, občina ne bo nasprotovala nadaljnjemu pridobivanju in predelavi svinca.

Svojtven paradoks predstavlja odločanje o odprtju novih proizvodnih obratov za izdelovanje poliuretanskih obročev za kolesa, v kar bi investirala tuja firma Aerolastik. Njeni pred-

30 ljudi. Sicer pa imajo zdaj okrog 220 nezaposlenih.

Letos za investicije 40 odstotkov

Letošnji občinski proračun znaša 270 milijonov tolarjev. Skoraj polovica denarja izvira iz lastne dejavnosti občine ter iz sodelovanja pri natečajih države za razne projekte. Od te vsote bodo kar 40 odstotkov vložili v razvoj občine. Največ denarja bodo porabili za osnovno šolo, ki bo poleg sodobnih prostorov za pouk dobila tudi šolsko zobno ambulanto, izdelovano prihodnje leto. Postopno nastaja

Obrati predelave svinca nekdanjega rudniškega sistema v bližnjem Žerjavu

stavniki niso prepričali odbora za okolje in občinskega sveta, da gre za okolju neškodljivo proizvodnjo, zato izvoljeni predstavniki občanov tudi niso izglasovali odločitve. Sledilo je zbiranje glasov o referendumskem odločanju, ki je sovpadalo z že omenjeno ekološko katastrofo na odlagališču in razburjeni občani so se novi proizvodnji in okrog 200 delovnim mestom odrekli. Vendar se je pravno-formalno na referendumu odločalo o nečem, kar vsebinsko tja ne sodi. Tako bo končna odločitev o novi tovarni poliuretanskih obročev verjetno sporazumna, saj so pravne poti običajno dolgotrajne. Po napovedih mežiškega župana pa je letos realno pričakovati začetek nove industrijske dejavnosti v eni izmed opuščenih industrijskih hal na Glančniku, kjer naj bi na začetku dobilo delo okrog

sistem prečiščevanja komunalnih odpadkov, v katerega bodo zajeti vsi onesnaževalci Mežice. Zrak, ki ga Mežičani diha, je zadnja leta sicer precej čistejši, a ga bodo s plinifikacijo individualnih kurišč še izboljšali. Letos naj bi bile zajete stavbe nižjinskega dela občine. Proračunski delež naj bi pokrila stroške projektov. Lastniki hiš, ki se sedaj še ne bodo odločili za plinsko ogrevanje, pa bodo to lahko storili kdaj pozneje. Med proračunske postavke so Mežičani uvrstili tudi nekaj kilometrov lokalnih cest, ki bodo prispevale k razvoju turizma. Za to gospodarsko panogo pa v Mežici še nimajo izdelanih načrtov. Gre za določeno previdnost, ki jo je župan Praper opravičil z mislijo: »Če nas bo kdo prepričal, bo imel proste roke...«

Samo Šave

DRAVOGRAD

Konferenca Zveze borcev

Letno srečanje je privabilo preko sto nekdanjih borcev in njihovih svojcev. V Šentjanžu pri Dravogradu je minuli petek v prostorih Doma Zveze borcev potekala letna konferenca območne organizacije ZZB NOV Slovenije, ki vključuje krajevne organizacije Dravograda, Šentjanža in Trboj ter člane iz Libelič. Prišlo je preko sto članov, kar je sorazmerno veliko. Prisostvovali so tudi predstavniki organizacije vojnih veteranov osamosvojitvene vojne,

programsko sorodne organizacije, in se dogovorili za sodelovanje. Gost, pisatelj Ivan Jan, je problematiko belogardizma, predvsem za področje Gorenjske, kritično predstavil ob svoji novi knjigi Korenine zla.

Udeleženci so pregledali preteklo delo in načrtali letošnji program, obravnavali statutarne novosti in novosti zakona o vojnem nasilju ter se seznanili s socialno problematiko članstva.

Ugotovili so, da proces pomlajevanja organizacije po-

teka počasi, prav tako bodo več pozornosti namenili pridobivanju novih naročnikov revije Svobodna misel.

Sprejeli pa so resolucijo za ohranitev občinskega praznika Dravograd – 4. julij – v spomin in priznanje zavednim domačinom, ki jih je okupator kmalu po začetku druge svetovne vojne nasilno izselil. Člani borčevske organizacije so nedavno že sodelovali v občinskem glasilu pri pojasnjevanju pomena praznika. S. Š.

8

Piše Jozi Wutte

7. Univerza kljub vsem pritiskom deluje

Univerza v Tetovu je danes realnost. Tudi albanski politiki in profesorji je ne bi mogli več razpustiti, ker jo podpira ljudstvo. Poti nazaj torej ni. Pomembno pa je, da se poskuša čim bolj organizirati ter s kakovostjo prepričati državo in mednarodno javnost o svoji potrebnosti.

Interes je vsekakor velik. V drugem letu delovanja je na univerzi 1.293 študentk in študentov, po podatkih rektorja pa je polovica žensk. Študirajo na šestih fakultetah (filološka, filozofska, matematično-naravoslovna, pravna, ekonomska in umetnostna) z 18 oddelki. Predava jim 153 profesorjev in učiteljev, od katerih jih je prej mnogo poučevalo na drugih univerzah, v glavnem v tujini. Stavbo, ki je bila predvidena za univerzo, je policija uničila, zato zdaj gostuje po zasebnih hišah. Prostor ji lastniki dajejo brezplačno.

Tudi financiranje je urejeno zasebno. Na referendumu med Albanci je velika večina izrazila pripravljenost prispevati za univerzo. To zdaj funkcionira tako, da vsak Albanc v Makedoniji mesečno prispeva po eno nemško marko, Albanci, ki delajo v tujini, pa plačujejo po 500 nemških mark letno. S tem je financiranje univerze nekako zagotovljeno, saj nima večjih izdatkov. Večina profesorjev namreč poučuje brezplačno. Edinole z opremo so težave, saj je treba vse nakupiti na novo

Prof. Fadil Sulejmani

(laboratorije, knjižnico, glasbene instrumente itd.) Rektor univerze Fadil Sulejmani pa problem ne vidi toliko v financiranju kot v glavnem pri makedonskih carinikih. Ti namreč na meji zaplenijo vse, za kar menijo, da je za univerzo. Odvzeli so jim že veliko nujno potrebne literature, kopirne stroje in drugo.

Literaturo prejemajo v glavnem iz Kosova in Albanije. Enostavno ponatiskujejo že obstoječe učbenike ali pa jih prevajajo iz drugih jezikov. Razen tega večina študentk in študentov zna več jezikov. Poleg albanščine, makedonščine in srbščine, kar znajo vsi, se morajo do konca študija naučiti še najmanj dva tuja jezika. »Smo odprta, laicistična univerza z

Pozabljeni južni bratje

Od kar je pred petimi leti razpadla Jugoslavija in sta bratstvo in enotnost le še zgodovinska pojma, se v avstrijskem časopisju zelo veliko piše o državah naslednicah, Tam nekje ob Drini pa se horizont konča. Prav to je v meni zbudilo zanimanje za južni del nekdanje Jugoslavije, za Srbijo in Makedonijo.

Študentje albanske univerze se gnetejo v zasebnih prostorih

makedonskim študijskim načrtom in albanskim učnim jezikom. S separatizmom to nima nobene zveze, temveč edinole željo po visokošolski izobrazbi naše mladine. Samoumevno je tudi, da se morajo vsi študentje določen čas učiti makedonski jezik in zgodovino Makedonije. Ta dva predmeta in ustavno pravo poučujejo Makedonci, a njihovih imen iz varnostnih razlogov ne morem povedati. Tako pravi Sulejmani in pri tem neprestano poudarja, da to ni zgolj albanska univerza, temveč se lahko nanjo vpišejo vsi, pet odstotkov študijskih mest pa je celo dopuščenih za inozemce.

Diplome niso priznane

Dejstvo pa je, da na univerzi študirajo zaenkrat samo Albanci in celo teh je v Skopju več kot v Tetovu. Prostovoljno pač ne gre nihče študirati na univerzo, za katero ne ve, ali bo njena diploma kjerkoli priznana in ali ni študiral zaman. Država univerze v Tetovu doslej namreč ni priznala in vse kaže, da bo treba na to čakati še nekaj časa. Vseeno rektor trdi, da o državnem priznanju diplom ne razmišlja: »Priznali si jih bomo sami in absolventom dali mesto na naših osnovnih in srednjih šolah.« Te so sicer državne, a kadra zanje ne izobražuje nobena druga ustanova v Makedoniji. Da pa bi se država te šole zaradi pomanjkanja kadra upala enostavno zapreti, pa Sulejmani ne verjame. »Razen tega se študentje ne učijo za diplome, temveč da si pridobijo znanje. Sposobne ljudi pa bo vsako podjetje rado sprejelo, ne glede na to, ali so njihove diplome priznane ali ne. Čas komunizma, ko je o vsem odločala država, je mimo.« Predsednik univerzitetnega senata Milaim Fejziu pa k temu še dodaja: »Če je potrebno, imamo pri-

Police v univerzitetni knjižnici so še prazne

znanje diplom lahko v 24 urah. Priznali jih bodo tisti, ki so za to pristojni: druge univerze. Doslej sodelujemo s 50 tujimi univerzami, z nekaterimi smo se celo že domenili za izmenjavo študentov, tako da gre 15 naših študentov v tujino, pet pa jih pride k nam, da se naučijo našega jezika, spoznajo kulturo itd.«

Hujše preglavice jima še vedno dela policija. Ne le s tem, da sta rektor in predsednik senata dejansko v hišnem priporu, tudi študente vedno znova provocira. Na primer, odvzema jim indekse (potrdila o vpisu in opravljenih izpitih), odvaja jih na policijsko postajo ter jih zaslišuje. Vsakdo, ki pomaga univerzi, mora računati s težavami. Celotno prodajalec, ki univerzi proda kozarce, ali gostilničar, pri katerem imajo študentje brucovanje.

Makedonski študentje proti albanskim kolegom

A univerzi v albanskem jeziku ne nasprotujeta le država in njen represivni aparat. Tudi makedonskim študentom so njihovi albanski kolegi očitno trn v peti, saj se je že 23. februarja 1995 pred makedonskim sobranjem (parlamentom) zbralo okrog 2.000 študentk in

študentov, ki so zahtevali zaprtje univerze v Tetovu. Le kje je solidarnost med študenti? Nacionalizem in lojalnost do države sta pač močnejša. Vsaj pri vodstvu študentske organizacije. »To je politična univerza. Je protustavna in usmerjena v separatizem ter v destabilizacijo Makedonije«, razlaga predsednik študentske organizacije univerze v Skopju Toni Mirčevski. Razen tega ta univerza nima zadostne infrastrukture, da bi mladi lahko študirali. In prav bi bilo tudi, če bi Albanci študirali na makedonskih univerzah, da bi se vsaj dobro naučili jezika, saj vendarle živijo v makedonski državi. Da so bili na demonstraciji tudi transparentni z napisom »Za etnično čisto Makedonijo«, ga sicer moti in se od takšnih gesel ograjuje, a tako se vsaj vidi motivacija dela demonstrantov.

Malo čudno je, da je bil to edini študentski protest v Skopju, odkar je Makedonija samostojna, saj študentom res ne gre dobro. Štipendije, ki so že tako prenizke, da bi od njih mogli živeti, prejemajo le privilegirani (»mladi z dobrim uspehom in zadostno protekcijo«), popustov pri prometnih podjetjih in drugih ustanovah za študente ni, študentski domovi brez kurjave in tople vode so

skopska realnost (kaj šele, da bi imeli na voljo hladilnik ali pralni stroj). Vendar o socialnih problemih Mirčevski ne govori rad, saj velika večina študentov živi pri starših (okrog 40 odstotkov prebivalstva Makedonije živi v glavnem mestu), zato jih študentski domovi in podpore za medkrajevni promet ne zanimajo. Ostalih pa je tako malo, da kot volilci verjetno niso pomembni. Razen tega pa: »Tega ne smemo videti z vidika študentov. Da država v prehodnem času nima denarja, je povsem razumljivo. Bilo bi neodgovorno, če bi v tej situaciji zahtevali še več.«

Službeni avto namesto štipendij

A država tako revna vendarle ne more biti, saj je Mirčevski verjetno edini študentski funkcionar v Evropi, ki ima službeni avto, financiran od države. In tudi za nekatere prestižne prireditve ima študentska organizacija dovolj sredstev. Tako recimo enkrat letno prireja športne dneve na Ohridu, na katere pridejo tudi tuji študentje in ki stanejo navadno okrog 120.000 mark. Hkrati pa se študentje v Skopju skorajda nimajo nobene možnosti športno udeleževati v prostem času.

Pa še nekaj moti v tej študentski organizaciji. Mirčevski je bil prvi študentski funkcionar, ki je s ponosom povedal, da je škopska organizacija nekakšna kadrovska šola za mlade politike. In sicer precej uspešna, saj je bilo nekoč v njej aktivnih večina današnjih makedonskih ministrov.

Vprašal sem ga še, ali je član kake politične stranke (volilni sistem v študentski organizaciji je namreč osebnosten, ne frakcijski kot v Avstriji). »Da, sem član stranke. Katere? To pa je pri nas skrivnost.«

Da je Toni Mirčevski lahko predsednik študentske organizacije je razumljivo samo, če upoštevamo nezainteresiranost in ustrahovanost študentov. Ne le, da se jih študentskih volitev udeležuje le okoli 15 odstotkov, tudi sicer je od njih le težko dobiti konkretne odgovore. »Bit će bolje«, je najpogostejši njihov odgovor. Kakšen naj bo ta »bolje«, ne ve nihče, a vsi čakajo nanj.

Nasploh ima človek v Skopju občutek, da vsi nekaj čakajo. In čakanje je tudi v primeru albanske univerze v Tetovu verjetno edino, kar je mogoče storiti. Čakanje na to, da vlada popusti. Kajti v štirih do petih letih, ko bodo prvi absolventi zapustili univerzo in bodo spoznali, da njihov študij ne velja nič, bosta po besedah predsednika albanske liberalne stranke Ildrisija Demila obstajali le dve možnosti: »Država bo morala univerzo z dekretom priznati za nazaj, če pa tega ne bo storila, je spopad neizbežen.« (Konec)

PRIREDITVE

PETEK, 3. 5.

- BOROVLE, na Glavnem trgu – Občina Borovlje
14.00 Kmečki trg – prodaja kmečkih pridelkov
CELOVEC, Mozarthof, Mladinski forum,
St. Veiter Str. 25
19.00 Koncert ansamblov »Mokre sanje« in »The End of
the Summer« z Bleda, »Protest« (dijaki dvojezične
TAK in slov. gimnazije v Celovcu) ter »Grass« iz
Celovca
ROŽEK, kulturna dvorana na Muti (Woschitz) –
KD »Peter Markovič«
20.00 Koncert kvarteta bratov Smrtnik in kvarteta »Rož«

SOBOTA, 4. 5.

- ŽELEZNA KAPLA, v cerkvi Marija v Trnju
18.00 Koncert vokalne skupine »Resonet« iz Trsta,
po sooblikovanju maše – koncert

NEDELJA, 5. 5.

- TINJE, v domu
10.00 sv. maša (sooblikuje zbor Vaščani pojo)
14.00 kulturni program
DJEKŠE, v ljudski šoli – PD »Lipa«
10.30 Vigredni koncert; nast. vokalna skupina Resonet iz
Trsta, vokalna skupina Lipa iz Velikovca, tamburaši iz
Šentjanža
ŠENTPRIMOŽ, v gostilni pri Voglu – Društvo upoko-
jencev Podjuna
12.00 Vigredno srečanje ob materinskem dnevu s kosilom;
nast. dekliški zbor »Nomos« iz Škocijana
SELE-KOT, v lj. šoli – SPD »Herman Velik« in šolska
mladina
14.00 Materinska proslava

PONEDELJEK, 6. 5.

- CELOVEC, na vrtu Mohorjeve – Katoliška prosveta
17.00 Zmenjena ura z Vinkom Ošlakom, »Mednarodni
praznik dela – praznik sv. Jožefa delavca«

SREDA, 8. 5.

- CELOVEC, v javnem studiu ORF – Glasbena šola
18.00 14. srečanje mladih slovenskih glasbenikov.
Sod. učenci iz Koroške, Slovenije in Italije.
ŠENTJANŽ, k & k center
20.00 »Asservate – Auschwitz, Buchenwald, Yad Vashem.«
Fotografska razstava Naomi Tereze Salmon.
DUNAJ, v slov. kulturnem centru Korotan,
Albertgasse 48
20.00 Predstavitev treh novih knjig Janka Ferka (Posredna
sporočila, Nikamor vtakana sled, Navodila za kričanje);
večer bo popestrila glasbena skupina, nato odlomki
iz filma »Slovenska beseda na Koroškem«

PETEK, 10. 5.

- TINJE, v domu
20.00 Koncert godalnega kvarteta FEGUŠ

SOBOTA, 11. 5.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
16.00 Družinski popoldan; nast. MoPZ Borovlje, Ženski
kvartet, otroška skupina, učenci glasbene šole
ŽITARA VAS, v ljudski šoli – SPD »Trta«
20.00 Vigredni koncert

NEDELJA, 12. 5.

- SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
16.00 Materinska proslava

PONEDELJEK, 13. 5.

- CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7
19.30 Otvoritev razstav Paola Pascuttija (slike) in Damjana
Balbija (fotografije) iz Trsta. Glasbeni okvir Marko
Feri, kitara.

TOREK, 14. 5.

- BOROVLE, v kletni dvorani Posojilnice-Bank
19.30 Informacijski večer »Varčevalni paket – kako in kaj?«
z davčnim svetovalcem mag. H. Klokarcem
TINJE, v domu
19.30 Predavanje z diskusijo »Desni teror v Avstriji«
(mag. Klaus Zellhofer)

SREDA, 15. 5.

- ŠENTJAKOB, regionalni center – Katoliško žensko gibanje
19.30 Srečanje z dom. ustvarjalkami in odprtje razstave
BRNCA, v kulturnem domu – SPD »Dobrač«
20.00 90-letnica Slovenskega prosvetnega društva
»Dobrač«; nast. Oktet Suha, Vaščani pojo, Polizeichor
Villach, tamburaši SPD Šentjanž, mlad. skupina SPD
Jepa-Baško jezero

ČETRTEK, 16. 5.

- OBIRSKO, kegljišče pri Jerebu – Alpski klub Obir
14.00 Tekmovanje v kegljanju (drugi del 19. 5. ob 14 uri)

SOBOTA, 18. 5.

- CELOVEC, v avli Zvezne gimnazije za Slovence
19.00 Šolska akademija pod geslom »Človeški liki – šola v
sliki«; poleg dijakov nastopajo tudi kulturniki SPD
»Srce« iz Dobrle vasi, s katerim je gimnazija letos
pobratena

ČETRTEK, 23. 5.

- CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7
19.30 Literarno branje: Dušan Jelinčič in Jurij Pajk iz Trsta

PETEK, 24. 5.

- CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7
19.30 Koncert Corrada Rojca iz Trsta (klasična harmonika)

TOREK, 28. 5.

- MARIBOR
20.00 Ogled predstave »Babilon« (režija Tomaž Pandur).
Odhod izpred Mohorjeve ob 16.30. Prijave na KKZ

SOBOTA, 1. 6.

- Izlet s Kulturnim društvom pri Joklnu v Trst. Prijave
sprejema KD pri Joklnu, tel. 0 46 3/51 45 65.

Območni odbor za Mežiško dolino in Krajevni odbor
Zveze borcev in udeležencev narodnoosvobodilnega boja
Ravne na Koroškem vabita na proslavo

v spomin na zadnje boje v drugi svetovni vojni

v nedeljo, 12. marca '96,
na zgodovinski Poljani nad Prevaljami.

Slavnostni govornik bo Lado Ambrožič - Novljan.
Pripravljen je tudi bogat kulturni spored s petjem in glasbo.
Po končani proslavi bo tovariško srečanje pod »kozolcem«,
v primeru slabega vremena pa v restavraciji Nama na
Ravnah na Koroškem.
Igral in pel bo priljubljeni domači ansambel Božank.

Danes koncert dijakov dvojezične TAK v Celovcu

Sredi januarja se je tudi na dvojezični TAK v Celovcu porodi-
la ideja, da dijaki pripravijo svoj prvi koncert.

Koncert bo **danes, 3. maja** v mladinskem forumu /
Jugendforum Mozarthof. Začel se bo ob **19. uri**.

Nastopata dve šolski skupini in dve skupini z Bleda (Slovenija).
GRASS je skupina iz Celovca, sestavljena iz učencev slovenske
gimnazije, dvojezične TAK in HTL Mössingerstraße.

Tudi skupina THE PROTEST je sestavljena iz dijakov slovenske
gimnazije in dvojezične TAK. V njej pretežno igrajo dijaki iz
Slovenije.

Skupini iz Slovenije sta THE END OF THE SUMMER in MOKRE
SANJE. Znani sta, da znata zelo navdušiti publiko.

Dijaki dvojezične TAK se veselijo obiskovalcev tega koncerta.

Vsi prisrčno vabljeni!

Praznujejo

Justi Pavlič pri Zgornjem
Jugu v Selah – 70. rojstni dan;
Mici Ettinger iz Šentjakoba –
osebni praznik; Anči Wolf iz
Šentjakoba – osebni praznik;
Lubo Urbajs z Žoprač – oseb-
ni praznik; Flori Miklau –
dvojni praznik; Jaka Zadni-
kar z Jezerskega – 90. rojstni
dan; Bredica Sadolšek z Obir-
skega – rojstni dan; Veronika
Gregorič iz Male vasi – rojstni
dan; Angelika Gmeiner,
Kajžrova v Žvabeku – 30. roj-
stni dan; Nastasja Picej iz Čir-
kovč – 10. rojstni dan; Mimi
Woschank iz Bele pri Železni
Kapli – rojstni dan; Helka
Mlinar iz Škocijana – osebni

praznik; Rosa Stefitz iz Lo-
vank – rojstni dan; Matija Pol-
zer iz Vesel – rojstni dan; Zo-
fija Sadjak iz Podjune – rojstni
dan; Ana Hašej iz Kokij – 75.
rojstni dan; Heidi Stinger z
Male gore – osebni praznik;
Marica Hartman iz Celovca –
rojstni dan; Miha Sadjak iz
Šmihela – rojstni dan; Florijan
Dlopst iz Podgore – rojstni
dan; Anka Zdovec iz Goselne
vasi – rojstni dan; Stanko Vav-
ti iz Šmihela – rojstni dan; Ana
Mak s Šajde v Selah – 50. roj-
stni dan; Micka Rabič iz Le-
dinec – okrogli visoki jubilej;
Florijan Sienčnik iz Mokrij –
rojstni dan.

SLAVLJENCEM ČESTITA TUDI SLOVENSKI VESTNIK

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

- Četrtek, 2. 5.**
18.00 Rož – Podjuna –
Zilja.
Petek, 3. 5.
18.00 Kulturna obzorja.
Sobota, 4. 5.
18.00 Od pesmi do pesmi
– od srca do srca.
Nedelja, 5. 5.
6.00 Dobro jutro na
Koroškem – Guten
Morgen, Kärnten!
Duhovna misel.
18.00 6 x 6 – domače
uspešnice.
Ponedeljek, 6. 5.
18.00 Kratek stik.
Torek, 7. 5.
18.00 Partnerski magazin.
Sreda, 8. 5.
18.00 Domača glasbena
mavrica.
21.04 Večerna oddaja.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 5. 5.

- 13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 6. 5.

- 16.20 TV SLO 1

Z naslednjimi prispevki:

- Skupno v Evropo – mladi
iz vseh vetrov v Beljaku.
- Slovenščina v koroških
cerkvenih strukturah.
- Srečanje mladinskih
zborov v Škocijanu:
Pevskega podmladka ne
manjka.
- »Kralj v časopisu« je zaži-
vel na bilčovškem odru.
- SAK: Wattens – Slovenski
atletski klub se bori za
obstoj v drugi zvezni ligi.

OBVESTILO

Muzej protifašističnega
odpora Pri Peršmanu
v Podpeci obvešča,
da je redno odprt spet
od 1. maja.

Priporoča se za obisk!

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov
s posebnim poudarkom na
narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

Helena Močnik praznuje 70 let

Te dni v Šmihelu pri Pliberku praznuje svojo sedemdesetletnico plodnega in delavnega življenja po vsej Podjuni in tudi širše poznana Helena Močnik. Svoja mladostna leta je preživela v Breški vasi, kjer je še zelo mlada od svojih staršev prevzela kmetijo in sama opravljala vsa težka kmečka dela. Kot mati je povila štiri sinove, jih sama preživljala in vzgajala, ob tem pa si je še zgradila nov dom. Kljub napornemu življenju pa si je našla čas tudi za kulturno udejstvovanje. Dejavnost je bila predvsem pri cerkvenem petju, z Nantijem Novakom je v duetu pela maše. Nekaj let je pela tudi pri mešanem pevskem zboru »Jakob Galus« v Celovcu. V starejših letih je bila zelo aktivna pri povezovanju upokojencev in tako je po njegovi ustanovitvi postala prva predsednica Društva upokojencev Pliberk. Helena pa je aktivna tudi v ženskem gibanju. Že dolga leta je odbornica Zveze slovenskih žena, v kateri se kot zavedna Slovenka zavzema za obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti in se prizadeva za enakopravnost žensk v družbi.

Heleni vsi želimo še mnoga zdrava in delavna leta!

PLANINSTVO

Bleščeča spet vabi

Koča na Bleščeči kar kliče po srečanju

Slovensko planinsko društvo Celovec namerava na planini Bleščeči, kjer stoji planinska postojanka Koča nad Arihovo pečjo, obuditi nekdanjo družabno prireditelstvo imenovano »Dan Bleščeče«, ki naj bi bila druga večja društvena družabnost poleg vsakoletnega silvestrovanja.

Pobudo zanjo je pred leti dal navdušeni planinec Tonči Koren iz Šentjakoba. Naj v zvezi s to tedanjo prireditelstvom omenim, da se je je (septembra 1980) udeležilo preko sto planincev, med njimi tudi nekdanji graditelj naše planinske postojanke iz Slovenije Franjo Klotnik, organizator delovnih akcij za gradnjo koče iz Kranja, predsednik Planinskega društva Kranj Franci Ekar, Stane Kob-

lar z Jesenic in Stanko Kofler iz Mojstrane. Prišli pa so tudi bivši tečajniki alpinističnega tečaja v Bavščici v Sloveniji, ki jih je povabil naš mladi aktivni alpinist Igor Schellander, ki je bil tudi udeleženec tega tečaja. Na tej družabnosti je bilo še posebno prijetno zato, ker smo se srečali planinci iz vseh krajev Koroške skupno s planinci iz Slovenije. Med nami smo takrat zelo pogrešali starostno slovenskih planincev na Koroškem in vnetega graditelja koče Jozija Miklavčiča, ki nas je mesec dni poprej za vedno zapustil. Nanj in na v gorah ponesrečenega odbornika in alpinista Marjana Čertova se spominjamo na pohodih in gorskih mašah na Bleščeči in lansko leto na Dobruču. Splošna želja je, da s tre-

mi spominskimi srečanji nadaljujemo.

Na omenjenem srečanju so naši planinci takrat pripravili pravo pojedino. Postregli so s »čisavo župo«, čevapčiči, pečeni klobasami, golažem in seveda tudi s pijačo. Kako smo takrat nasitili preko sto ljudi, mi je še danes uganka. Uspelo pa nam je zato, ker smo imeli podporo domačinov, ki so tako pokazali tesno povezanost z našo planinsko srenjo. Na žalost je po nekaj letih ta družabnost ponehala. Vzrok so bile težave zaradi nadaljnega obstoja naše postojanke. Ta nesrečni zaplet smo končno le srečno premostili, tako da zdaj spet lahko računamo, da bomo s srečanji nadaljevali. Želja o tem je bila izrečena na zadnji seji upravnega odbora. Planina Bleščeča s planinsko kočo nad stometrskim prepadom Arihove peči je mala, ljubka, zelena oaza sredi temnega gozda pod skalnato Komnico in pravi raj za tiste, ki ljubijo planinski užitek in mir. Pridite in prepričajte se. Vedno dobrodošli na Bleščeči!

Planinska postojanka na Bleščeči je do konca maja odprta ob nedeljah in praznikih, v poletni sezoni od junija do konca septembra pa dodatno še ob sobotah (najkasneje od 18. ure naprej). Uporaba koče je možna tudi med tednom, ko ni dežuranja. Ključ je pri gospodarju koče Tomažu Miklu, Svatne nad Šentjakobom v R., telefon 0 42 53/81 81.

Navdušen planinec

32 KRIŽANKA Sonja Wakounig										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12						13				
14						15				
16			17				18			
19		20				21	22			23
	24			25	26			27	28	
29			30				31			
		32			33		34			
35	36		37	38					39	
40		41				42		43		
44						45		46		47
48						49				

VODORAVNO: 1. že umrli nekdanji avstrijski kancler (ime in priimek) 12. tekmovalje jadric ali čolnov 13. konec njive 14. ime ameriške manekenke Campbell 15. naris, načrt iz ptičje perspektive 16. centralni komite 17. latinsko »torej« 18. loščilo, premaz 19. grška boginja modrosti 21. ciklični pojav, ko luna izgine za naše oči, tudi izraz za olupljeno smreko, ki jo postavijo v maju 24. slovanska pijača 25. pihalni instrument, tudi posoda npr. za zobno pasto 27. velika avstralska ptica, podobna noju 29. reglamentacija, norma 31. samec domače živali, ki daje volno 32. predlog 33. nasprotje od vrline, slaba lastnost, tudi slabo počutje 35. rimsko »štiri« 37. povezano šibje 39. oslov glas 40. sladki, rdeči sadeži v obliki jagod 42. v tem trenutku 44. klešče, ki so zavarovane pred dotikom z elektriko 46. rastlina, iz katere izdelujejo platno 48. kemični znak za kalcij 49. pripadniki nekdanjega južnoindijskega vladarskega rodu

NAVPIČNO: 1. kraj v spodnji Ziljski dolini s tovarno smučarskih desk 2. atomska peč 3. ime italijanskega filmskega igralca Tognazzija 4. namera 5. brisati, drgniti z brisačo 6. Konrad Adenauer 7. grški bog vetrov 8. obmorsko mesto v Sloveniji 9. glavno mesto Bosne 10. vzlik, vrisk 11. angleško »da« 15. igra na srečo 20. tovarna smučarskih desk na Brnci 22. italijanski spolnik 23. pogosta oblika oblasti v Latinski Ameriki (vojaška ...) 26. severni del irskega otoka, razdeljen med Veliko Britanijo in Irsko 28. odrešenik 29. priimek Prešernove oboževanke Julije 30. poziv na obisk 31. brencelj 34. kemični element, znak As 36. posoda za rože 38. krajše za »univerza« 41. italijanski spolnik 43. ako, če 45. tisti, kateri 47. nikalnica

REŠITEV ŠT. 31

VODORAVNO: 1. SONETNI VENEC 12. OBARA 13. NAVADA 14. CINIJA 16. SIRUP 17. IRONIJA 19. TOK 20. SILAK 21. ADAM 23. LP 25. JESTI 27. CE 28. OR 29. AC 30. LOGIK 33. GOD 35. EDICIJA 37. ICIKA 40. ARENA 41. JELEN 42. NA 43. ASANACIJA
NAVPIČNO: 1. SOCIOLOGIJA 2. OBIR 3. NANOS 4. ERINIJA 5. TAJILEC 6. IN 7. VAS 8. EVITA 9. NAROD 10. EDUKACIJA 11. CAP 15. AJAS 18. AKT 22. MEKA 24. PROCES 26. ILIR 31. OCENA 32. GINA 34. DILA 36. DAVI 38. KEN 39. ANA

SPOMINSKA PLOŠČA V SELAH

Poklon občine žrtvam nacizma

Na dan obletnice obglavljenja trinajstih selskih in obirskih upornikov proti nacizmu, v ponedeljek, 29. aprila 1996, je selska občina v veži stare cerkve odkrila spominsko ploščo 25 Selanom, žrtvam nacističnega nasilja, katerih imena doslej niso bila vklesana v nobeno spominsko ploščo. Župan Bertej Wasner je v svojem nagovoru naglasil potrebo takšnega spominjanja prav zato, da so današnji in mlajši rodovi zmožni spoznati preteče nevarnosti, ki se že kažejo na obzorju in ki

Selski župan Bertej Wasner ob odkritju spominske plošče žrtvam fašizma

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na tradicionalno majniško potovanje

Španija

Barcelona – Pamplona – Grenoble

od 19. do 27. maja 1996

Celovec – Verona – San Remo – Arles – Camarque – Barcelona – Montserrat – Zaragoza – Pamplona – Biarritz – Lurd – Toulouse – Nimes – Grenoble – Ženeva – Zürich – Feldkirch – Lienz – Celovec

Ogled številnih mest in zanimivosti

Cena: (8 polpenzionov, davki, cestnine, vodiči, moderen Sienčnikov avtobus) 7.600 šil. Doplačilo za enoposteljno sobo 1.680 šil.

Za organizacijo potovanja Milka Kokot, Tarviser Str. 16, 9020 Celovec, telefon 0 46 3/51 43 00-40

so v marsičem podobne času, preden je nacizem prišel na oblast. Ti Selani so postali žrtve nacizma, ker so ljubili svoj jezik in svoj narod. Župan je pozval vse, da bi delovali v prid skupnosti in vsega, kar združuje, ne pa razdvaja.

Predlog za spominsko ploščo je svojčas vložil podžupan Franci Kropivnik. Blagoslovil jo je selski župnik Štefan Krampač, mešani pevski zbor pod vodstvom Romana Verdela pa je svečanost oplešal s petjem.

F. W.

II. ZVEZNA LIGA

Možnosti SAK vse manjše

Mödling – SAK 4 : 1 (4 : 1)

SAK: Wastian, Hršič, A. Sadjak, Blajs, Zankl, M. Sadjak (54. F. Sadjak), Susič, Eberhard, Wuntschek (56. Smid), Pihorner (29. Martini), Lippusch
Gol za SAK: Martini v 31. min.

Vsi smo vedeli, da tekma proti Mödlingu, ki se bori še za drugo mesto, ne bo enostavna, da pa se bo za SAK tako slabo končala, pa nismo pričakovali.

Tekma se je pričela nadvse nesrečno. Prvi napad domačinov, nezanesljivost rezervnega vratarja Wastiana in že je žoga zatresla mrežo. V 15. minuti je Marjan Sadjak v kazenskem prostoru nehote segel po žogi, sodnik je takoj pokazal na enajstmetrovko, igralec Mödlinga pa je to priložnost izkoristil.

Ta dva zgodnja gola sta naše moštvo še bolj zmedla, obrambni igralci nasprotnikovih napadalcev niso zadosti pokrivali in tako sta padla še dva zadetka.

Dejansko je Mödling v 27 minutah odločil tekmo, izkoristil slabosti obrambe in vratarja in imel poleg tega še vrsto priložnosti (dvakrat se je žoga odbila od prečke, dvakrat jo je v zadnjem trenutku na liniji ustavil Tonči Blajs, eno enajstmetrovko pa je ubranil Wastian).

V 29. minuti je v tekmo vstopil Edi Martini, ki se je zelo uspešno vključil v igro, in v 31. minuti dal častni gol. Z njim je tekma v sredini postala bolj učinkovita, žal pa v zaključku spet ni bilo sreče.

V drugem polčasu so slovenski nogometaši imeli več od tekme, domačini so čakali le na priložnosti iz nasprotnih napadov, Sakovci pa vendarle niso bili sposobni izboljšati rezultat. Po tekmi je bilo razočaranje veliko, predvsem nad dejstvom, da naši nogometaši v bistvu niso

Slika pove vse: Hermann Lippusch in Christian Wölbl po tekmi

nič slabši od večine, da pa moštvo manjkata dva, trije igralci, ki bi moštvo vodili. Ob tem je bilo ponovno slišati, da SAK s svojimi legionarji nima sreče, saj svojih nalog nikakor ne jemljejo resno in za klub niso pripravljeni dati vsega od sebe.

Kljub temu še ni vse izgubljeno. V petek, 3. maja, ob 19. uri ima SAK še eno priložnost, da si z zmago pribori možnost za obstoj v II. zvezni ligi.

»Še enkrat bomo zbrali vse moči«, so soglasno obljubili igralci SAK, ki se zavedajo resnosti položaja. Le zmaga proti Wattensu jim še odpira pot za obstoj. Zanašati se na druge je premalo. Sami se moramo rešiti izpada, se glasi njihovo geslo v teh težkih trenutkih. Zato upajo, da jih danes zvečer podprete v njihovem prizadevanju za zmago.

Brez zmage tudi v nižjih razredih

Pretekli konec tedna tudi ni bilo zmage za slovenska moštva v ostalih razredih. Bilčovs je proti Podkrnosu izgubil z 2:1. Trener Sigi Hobel pa ima trenutno težave s postavo, saj mu je v tej tekmi manjkalo kar šest standardnih igralcev.

Neuspeh tudi v I. razredu D. Posebno boleč je poraz Šmihelčanov, ki so proti Frantscha-

chu izgubili z 2:1. S tem se zaostanek za prvim ni zmanjšal, kot so to pričakovali.

Edino Železna Kapla je v Šmarjeti osvojila točko.

Globasnica je doma podlegla Žitari vasi z 1:0, Selani pa so v Grebinju izgubili z 2:0.

V 2. razredu A SAK II ni bil zmagožen premagati VSV II in se je iz Beljaka vrnil s porazom 2:1.

Uspeh SAK pod 16

V nedeljo, 28. 4., je SAK pod 16 igral proti Šentvidu, ki zaseda peto mesto v jakostni skupini. Mladinci SAK so od prve minute naprej imeli iniciativo in hoteli igro hitro odločiti zase. Pri prvem protinapadu je obramba SAK zatajila in s strelom s šestnajstmetrovke je Šentvid povedel z 1 : 0. Igra SAK se ni spremenila in kmalu je po lepi podaji Woschitza Kesselbacher izenačil na 1 : 1. S tem rezultatom pa SAK še ni bil zado-

ljen in kmalu navrh je A. Lesnig po lepem solu dosegel gol.

V drugem polčasu so Sakovci pritisk povečali in kmalu se jim je to tudi obrestovalo. Kesselbacher je zvišal na 3 : 1. Moštvo iz Šentvida niti enkrat ni prodrlo pred gol SAK. Zadnji gol je spet dosegel A. Lesnig in SAK je zmagal s 4 : 1.

Štefan Wieser

Danes na stadionu

SAK – Wattens

3. maja 1996, ob 19. uri

KOLESARSTVO

Peter Wrolich dobro pripravljen

Preteklo nedeljo je bila v Wolfsbergu krožna dirka kolesarjev za avstrijski pokal. Proga je bila temu primerno zahtevna, avstrijska kolesarska elita je morala prevoziti deset krogov v skupni dolžini 175 hribovitih kilometrov. S tretjim mestom v sprintu je Peter Wrolich iz Loč potrdil izvrstno telesno in psihično pripravljenost. Peter, ki letos tekmuje za ekipo TEL/Mineralwolle Stockerau (v tem klubu so zbrani najbolj perspektivni avstrijski kolesarji), je vso dirko oprezno taktiziral. V zadnjem krogu je v predzadnjem klancu dohitel pobeglo osmeri-

co, tako da je v cilj v Wolfsbergu strnjeno prihitela skupina preostalih sedemdesetih kolesarjev, polovica pa je predčasno odstopila. V sprintu je za las zmagal Josip Lontscharitsch iz moštva ELK, pred Stocherjem, ki tekmuje za Desserto, in Petrom Wrolichom.

S tem izrednim rezultatom je Peter znatno pridobil na samozavesti, kar bo pomembno prihodnjo nedeljo, ko bo avstrijsko prvenstvo v Šentpetru na Vašinjah. Tam čaka kolesarje dokaj zahtevna proga z gorskim ciljem. Petru želimo obilo sreče in uspeha!

ODBOJKA

Zaključek v koroški ligi

Pretekli konec tedna so Dobljani zaključili s tekmovalnim v koroški ligi. Moško moštvo je osvojilo 3. mesto. Okrepitev Dobljanov sta bila v minuli sezoni dva igralca, ki imata izkušnje tudi iz 1. zvezne lige. Gerhard Matschek, ki igra za Dob že od vsega začetka in je lani še igral v ekipi zvezne lige, ter mladi Werner Olipitz, ki je bil še ob začetku sezone tudi rezervni igralec v najvišji avstrijski odbojarski ligi. Dobljani so igrali brez legionarjev. Ostala tri moštva, ki so se še uvrstila

za zgornji play-off, pa so imela po dva legionarja. Naslov letošnjega koroškega prvaka si je osvojil AVC iz Celovca.

Ženske pa so sezono zaključile na 4. mestu. Trener Marko Rebula je bil z uvrstitvijo zadovoljen, saj je bil njegov cilj uvrstitev v zgornji play-off. Zelo pomlajena ekipa pa ima v prihodnji sezoni vse možnosti, da se spet uvrsti med najboljše. Naslov prvaka so si prav tako osvojile odbojkarice moštva AVC iz Celovca.

M. T.

Košarka

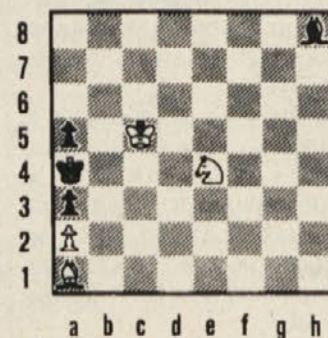

Koroški mladinski prvaki: trener Reberšak, D. Ramalan, E. Nuhanović, S. Vavti, L. Korošec, T. Jager, M. Prušnik; prva vrsta z leve: Ciomaga, L. Truppe, K. Karisch, I. Križnik

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 28

Problem – mat v treh potezih / Dr. S. Wolf – Zagreb 1935

Majhno število figur na šahovnici napoveduje črnemu kralju mat v treh potezih, čeprav je patiran na a liniji. Za uspešen zaključek mora zato glavno vlogo odigrati beli skakač, saj črnopoljni lovec belega ne more ogroziti črnega kralja na belem polju a4. Z malo dobre volje ne bo težko odkriti poanto problema in matirati v treh potezih!

Rešitev štev. 27

Velemejster Sernek je pravilno ocenil pozicijo in z žrtvijo lovca 1.Lg6! razbil obrambo črnega. Na izsiljeno 1...fg6 je sledilo 2.Te6: in črni kralj se je znašel na prepihu, saj mu grozi napad na osmi vrsti g in h liniji. Avstrijski velemejster Robatsch je odigral še 2...Tf7 3.Te8+ Kg7 4.Lf8+ in črni se je vdal!